יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

plata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 102	Łódź, Wtorek, 1 maja 1934 r.	צוועלפטער יאהרגאנג	לאדז, דינסטאג, ט"ז אייר תרצ"ד	№ 102

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

די נייע קאנסטיטוציע אין עסטרייך

אנגענומען אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער נאציאנאל-פערזאמלונג אין וויען

וויען, 30 (ספ. טעל.)

וויצע-פרעזידענט ד"ר ראטעק האט געעפענט די זיצונג פון נאציאנאל-ראט. די ארבייט פון נאציאנאל-ראט איז ווי בעקאנט געווען איבערגעריסען פון 4 מערץ 1933.

דער דעפ. פון די גרויסדייטשען, האמפעל, האט אריינגעטראגען א פארשלאג אונאנדערצולאזען דעם נאציאנאל-ראט.

וויצע-פרעזידענט ד"ר ראטעק האט אפגעווארפען דעם פארשלאג, ווייל ער איז געגען אוסטאוו און האט געשלאסען די זיצונג.

מיט 15 מינוט שפעטער האט ד"ר ראטעק אויפסניי געעפענט די זיצונג. עס האט זיך בעוויזען קאנצלער דאלפוס מיט די מיניסטארען און מען האט זיי אויפגענומען מיט אפלאדיסמענטען.

וויצע-פרעזידענט ד"ר ראטעק האט געהאלטען א רעדע געווידמעט דעם אנדענקען פון די געשטארבענע דעפוטאטען און פארארדענט א שבועה פון די נייע דעפוטאטען.

נאכדעם ווי מען האט בעקאנט די דעפוטאטען מיט די רעגירונגס פראיעקטען איז געמאכט געווארען אנ'הפסקה, כדי די קאנסטיטוציע-קאמיסיע זאל קאנען ערלעדיגען די פראיעקטען.

וויען, 30 (ספ. טעל.)

די נאציאנאל-פערזאמלונג האט אנגענומען די נייע קאנסטיטוציע.

די געגנער פון רעגירונגס-פראיעקט, האבען זיך איין דער דריטער לעזונג אפגעהאלטען פון שטימען.

אנטיסעמיטישע דעמאנסטראציע

געגען א נייעם יודישען לעקטאר אויף דער קאוונער אוניווערזיטעט

קאוונע (יט"א) בעת דעם ערשטען פארטראג פון דר. גוטמאן, א ניי-נאמינירטען יודישען לעקטאר אויף דער מעדיצינישער פאקולטעט פון דער קאוונער אוניווערזיטעט, האבען ליטווישע סטודענטען איינגעארדענט אנ'אנטיסעמיטישע דעמאנסטראציע, אויפהויבענדיג א גיפעריי און שרייענדיג „שלאגט די יודען!"

רער דעקאן פון דער מעדיצינישער פאקולטעט האט איינגעשטילט די סטודענטען, און דר. גוטמאן האט געקענט פארענדיגען זיין פארטראג, הגם ער האט איהם געמוזט בעדייטענד קירצען.

אונרוהען אין אירלאנד

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.)

פון דובלין איז מען מודיע, אז בעת א מיטינג פון דער ארגאניזאציע „דאס בלויע העמדעל" איז געקומען צו א צוזאמענשטויס מיט דער רעפובליקאנישער פאליציי.

אין אנדערע ערטער פון לאנד זענען אויך געקומען צו צוזאמענשטויסען מיט דעמאנסטראציעס פון „בלויען העמדעל" און פאליציי. די פאליציי האט געהאט די איבערמאכט און די דעמאנסטראנטען פונאנדערגעטריבען.

ענטדעקט אין בריסעל אנ'אינטערנאצ. רעוואלוציאנערען קאמיטעט

געוואלט ארויסרופען רעוואלוציאנערע אונרוהען אין 6 הויפט-שטעט אין אייראפא

פאריז, 30 (ספ. טעל.)

פון בריסעל איז מען מודיע, אז די בעלגישע פאליציי האט ענטדעקט א געהיימע פערזאמלונג פון אנ'אינטערנאציאנאלען רעוואלוציאנערען קאמיטעט, וועלכע האט געוואלט ארגאניזירען דעם 1-טען מאי רעוואלוציאנערע אונרוהען אין 6 הויפט-שטעט פון אייראפא.

עס זענען ארעסטירט געווארען 2 האלענדער, 2 פאלאקען, 2 יוגאסלאווען, 1 דייטש און 1 איטאליענער.

אין מאמענט, ווען פאליציי איז אריין אין זיצונגס-זאל, האבען די רעוואלוציאנערען געוואלט פארניכטען א ריי דאקומענטען. פאליציי האט דאס אבער געשטערט, און צונעמען א סך מאטעריאל, פון וועלכע עס שטעלט זיך ארויס, אז די הויפט-אקציע איז געפירט געווארען פון [illegible] רוהען אין פאריז.

די דאזיגע דאקומענטען זענען איבערגעגעבען געווארען די פראנצויזישע מאכט.

בערויבט דעם פוילישן נאציאנאלן פערבאנד אין טשיקאגא

טשיקאגא, 30 (ספ. טעל.)

איידער מען האט געשלאסען די ביורא פון פוילישען נאציאנאלען פערבאנד אין טשיקאגא, זענען אהין אריין דריי בעוואפענטע באנדיטען און אונטער דראהונגען צוגערויבט פון דער קאסע 1524 דאלאר אין מזומן, 6,000 דאלאר אין ווערט-פאפירען און אויף 10 טויזענד דאלאר טשעקען. די באנדיטען זענען אוועקגעפאהרען אין א פאנצער-אויטא.

דער פערבאנד איז געווען אסעקורירט, וועט ער דעריבער נישט ליידען פון דער רויבעריי.

בעראטונג אין גענף וועגען סאאר-געביט

פאריז, 30 (ספ. טעל.)

„עכא דע פארי" איז מודיע, אז מיניסטער בארטו וועט אנטייל נעמען אין די בעראטונגען, וואס וועלען פארקומען אין גענף וועגען סאאר-געביט, דעם 13 מאי.

ענגליש-יאפאנישע פערשטענדיגונג

אין דער פראגע וועגען כינע

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.)

מיניסטער סיימאן האט אין פארלאמענט געענטפערט אויף אנפראגעס, און האט פעסטגעשטעלט, אז די ערקלערונג פון ענגלישען אמבאסאדאר צום יאפאנישען אויסערן-מיניסטער דעם 25. אפריל, האט געטראגען א פריינדליכען כאראקטער און האט אויך ענטהאלטען די פעסטשטעלונג, אז די פרינציפען פון גלייכע רעכט אין כינע, איז פולשטענדיג גאראנטירט דורכ'ן טראקטאט פון 9 מלוכות פון יאהר 1922.

אויפ'ן יסוד פון דאזיגען טראקטאט, דארף די ענגלישע רעגירונג געניסען פון אלע רעכט אין כינע.

לויט אינפארמאציעס, וואס סיימאן האט בעקומען האט דער ענגלישער אמבאסאדאר געזאגט, אז דער יאפאנישער אויסערן-מיניסטער ערקלערט, אז די ענגלישע פאליטיק שטרעבט צו דער האלטען דעם שלום אויף דער כינעזישער טעריטאריום און אז די ענגלישע רעגירונג קען נישט מסכים זיין דערויף, אז נאר יאפאן זאל קענען דעצידירען, וואספארע אקציע, ווי למשל, פינאנציעלע אדער טעכנישע הילף איז נויטיג פאר'ן שלום.

אין דער תשובה פון יאפאנישען אויסערן-מיניסטער, האט ער געגעבען געדעכט דער ענגלישער רעגירונג, און פארזיכערט, אז יאפאן וועט אפהיטען די קלאוזולעס פון טראקטאט און אז די צילען פון דער פאליטיק פון די ענגלישע און יאפאנישע רעגירונגען זענען די זעלבע.

מיניסטער סיימאן האט פעסטגעשטעלט, אז די ערקלערונגען פון יאפאנישען מיניסטער זענען פער שטענדיגע, און אז די ענגלישע רעגירונג איז גליקליך, וואס זי קען שוין לאזען צורוה די דאזיגע פראגע.

מיניסטער סיימאן האט נאך צוגעגעבען, אז די ענגלישע רעגירונג איז דעצידירט צו ארבייטען ענערגיש פאר דער ענטוויקלונג פון כינע אין דער ריכטונג פון שלום און וואוילזיין.

40

40

מארגען, מיטוואך, (לג"בע) ד. 2 מאי, 8.30 אוונט קומט פאר אין פילהארמאניע

א גראנדיעזער קאנצערט

געווידמעט דעם 40-יעהריגען יובל פון פערדינסטפולען דיריגענט

מ. דארגוזשאנסקי

מיט דער בעטייליגונג פון בערימטען אבער-קאנטאר פון האנאווער

ישראל אלטער

צוזאמען מיט דעם מענער-קינסטלער-כאר פון „הזמיר" ווי אויך דער סינאגאגען-כאר

אונטער דער לייטונג פון בעל היובל פראפ. מ. דארגוזשאנסקי און פראפ. י. זאקס.

וועגען יובילאר וועלען רעדען: רעד. י. אוגער, רעד. לאזאר פוקס און דיר. א. פערלמאן

אין פראגראם: ה' ה' אל רחום וחנון ■ ואני תפלתי ■ רבון עולמים ■ רבונו של עולם (ספירה) ■ והערב נא ■ אז ישיר ■ שמע קולנו און אנדערע.

ביים קלאוויר: דיר. טעאדאר רידער.

די קליינע צאהל פערבליבענע בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון „פילהארמאניע"

40

40

מינ. באַרטו בײַם פראַנצויזישן פרעזידענט

באַרטו גיט דעם פרעזידענט א בעריכט פון זיין רייזע אין פוילן און אין טשעכיען

פאַריז, 30 (ספּ. טעל.)

פרעזידענט לעברען האָט היינט נאָכמיטאָג אויפגענומען דעם אויסערן-מיניסטער באַרטו, וועלכער האָט אָפּגעגעבן דעם פרעזידענט א בעריכט פון די געשפרעכען, וועלכע ער האָט געהאַלטען מיט די פוילישע און טשעכישע מלוכה-מענער.

פרעזידענט לעברען האָט וואַרעם גראַטולירט דעם מיניסטער באַרטו, מיט די רעזולטאַטען פון זיין רייזע, וואָס וועלען האָבען א גוטען אויסגאַנג אין דער צוקונפט.

גרויסע היצען איז רומעניען און אין דייטשלאַנד

בודאַפּעשט, (ספּ. טעל.)

צוליב די הערשענדע גרויסע היצען אין רומעניען, קומען פאָר וועלר-שריפות אין א סך ערטער פון לאַנד. אויב עס וועט די טאָג זיך נישט ווייזען קיין רעגען, וועט שטאַרק לײַדען דאָס געוועטעניש.

בערלין, 30 (ספּ. טעל.)

אין דייטשלאַנד הערשען גרויסע היצען, עס קומען צוליב דעם פאָר מאַסען שריפות. היינט האָט זיך אין בערלין אַראָפּגעלאָזען א שטאַרקער האָגעל, וואָס האָט אָנגעמאַכט גרויסע שאָדענס.

נישט אריינלאָזען טראָצקין קיין שפּאַניען

פאַריז, 30 (ספּ. טעל.)

פון מאַדריד איז מען מודיע, אז די אָרטיגע מאַכט האָט פונאַנדערגעשיקט צו די גרעניץ-וואַכען טראָצקי'ס פאָטאָגראַפיעס מיט'ן פערבאָט נישט אריינצולאָזען איהם אויף דער שפּאַנישער טעריטאָריע.

יודען שמוגלען געוועהר קיין א"י

אראַבער פאָדערען שטרענגע באַגאַזש-רעוויזיעס פון יודישע איינוואַנדערער

ירושלים (יט"א) די אַראַבישע פּרעסע אין א"י האָט מיטאַמאָל אָנגעהויבען אַ פאַרביסענע קאַמפּאַניע געגען דער יודישער איינוואַנדערונג. אָנזועגענדיג אַ בייע בעשולדיגונג געגען די יודישע עולים.

די צייטונג „אַראַב פּעדערײשאַן", וואָס ווערט איצט אַרויסגעגעבען אין ירושלים אין דער ענגלישער שפּראַך, איז אַרויסגעטרעטען מיט דער בעשולדיגונג, אז יודישע אימיגראַנטען שמוגלען אַריין געוועהר אין זייער באַגאַזש. די צייטונג מעלדעט, אז די נאַראַבישע עקזעקוטיווע און אייניגע אַראַבישע פיהרער האָבען זיך געווענדעט מיט אַ פּראָטעסט צו דער רעגירונג געגען „געפעהרליכען באַגאַזש", וואָס מען ערלויבט די יודען אַריינצושמוגלען.

„עס ווייזט זיך אָבער אַרויס — שרייבט די צייטונג — אז די א"י רעגירונג שאַצט נישט גענוג אָפּ די געפעהרליכע קאָנסעקווענצען, צו וועלכע דער דאָזיגער שמוגעל קען פיהרען".

אַנדערע אַראַבישע צייטונגען פערעפענטליכען ווילדע בעשולדיגונגען, אז בלויז אין איין וואָך האָבען די גרעניץ-בעאַמטע אין חיפה ענטדעקט 1000 רעוואָלווער-קויהלען, איינגעפּאַקט אין ראַדיאָ-אַפּאַראַטען, וועלכע זענען אָנגעקומען פון אייראָפּע.

אויך ווייס די אַראַבישע פּרעסע צו דערצעהלען, אז א גרופּע יודישע יונגעלייט זענען אַרעסטירט געוואָרען אונטער דער בעשולדיגונג, דאָס זיי האָבען אָפּגעקויפט אַמוניציע פון ענגלישע סאָלדאַטען אין רמלה. די צייטונגען בעשולדיגען אָפען די א"י רעגירונג, אז זי קוקט דורך צווישען די פינגער, און פאָדערען פון דער רעגירונג א שטרענגערע קאָנטראָל ביים נאָכקוקען דעם באַגאַזש פון די יודישע עולים.

די סטאַביליזאַציע פון בעלגישען פראַנק

בריסעל, 30 (ספּ. טעל.)

די בעלגישע רעגירונג באַשעפטיגט זיך איצט מיט דער פראַגע וועגען דערהאַלטען די סטאַביליזאַציע פון בעלגישען פראַנק. עס זענען פאָראויסגעזעהען פערשידענע פעראָרדנונגען בנוגע אָפּשפּאָרונגען. עס זאָל רעווידירט ווערען די שטיצע פאַר ארבייטסלאָזע און עס זאָל אָפּגעשאַפט ווערען דער פראָהיבישאַן אויף משקאות, וואָס זענען שטאַרקער פון ווייַן.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאָלג. טעג!
גרויסער פּראָגראַם!
מוזיקאַלישער געזאַנגס-פילם פון ווינער פּראָדוקציע מיט'ן אנטייל פון וועלט-בעריהמטען
Alfred Piccavera
א. נ.
„די פּאַסירונג אם לידאָ"
(Das Abenteuer am Lido)
ס'נעמען אנטייל דער גענישלער קאָמיקער **Nora Gregor** און **Szakael**
אויסערן פּראָגראַם:
„זיין עססעלענץ סוביעקט"
אָנהייב 4 נ"מ, שבת און זונטאָג 12 בייטאָג

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-84
קינסטלערישע לייטונג: מאַריס לאַמפּע.
אויפטריטען פון די בעריהמטע אַרטיסטען
ר. שושנה — און — מאַריס לאַמפּע
צוזאַמען מיט זייער וואַרשאַווער קינסטלער-אַנסאַמבל.
היינט, דינסטאָג, 9 אָוונט דער סענסאַציאָנעלער וועלט-שלאַגער
אורקע נאַכאַלניק'ס „דין טורע"
אין 3 אַקטען (9 בילדער) אינסצעניזירט: ר. שושנה, רעזשיסור: מ. לאַמפּע.
דאָנערשטאָג, דעם 3-טען מאַי — נאָר 1 פאָרשטעלונג 12 פאַרמיטאָג
גרויסע פריהמאָרגען-פאָרשטעלונג
פּרייזען פון 50 גר. ביז 1.50
בילעטען צו בעקומען אין טעאַטער-קאַסע.

מז"ט
צו דער פערלאָבונג פון ה' שמאי באַטשקע מיט פרל. לאַלאַ סאַכאַראָוו גראַטולירען הערצליך און ווינשען גליק און זיי זאָלען בויען זייערהיים על הרי ציון וירושלים.
שמחה הובערמאַן און פאַמיליע

שלאָסעריי-אַרבייטען,
ווי אויך אויטאָגענישע שווייסונגען, מעטאַל-בעאַרבעטונגען, מאַשינען-טיילען
מיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאָנסטאַנטינער 11/13

די שענסטע דרוק-אַרבייט
ווערען אויסגעפירט אין דער דרוקעריי
בראַמבערג אויזבוים
פילסודסקיעגאָ 55 (פראָנט)
ווי צ.ב.ש. רעכנונגען, בריפבויגען, קוויטאַריושען, שטרימפף-מאַנדעראָלען, עטיקעטען, חתונה-קאַרטען, וויזיט-קאַרטען, א.א. פינקטליך און סאָליד אויסגעפירט.

7-קל. פריוואַטע שולע
— און —
פרעבעל-שולע
— פון —
קאַצענעלזאָן-נאַחומאָוו
20 פּאָמאָרסקאַ 20
(2-טער רורכגאַנג סאָלנאַ 4) טעל. 177-01
די שולע געפינט זיך אויף פּאַרטער (פראָנט אין אָפיצינע).

אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון דער שול-מאַכט מוזען קינדער אין עלטער פון 7 ביז 14 יאָהר, ד. ה. געבוירענע אין די יאָהרען: 1927, 1926, 1925, 1924, 1923, 1922, 1921 איינגעשריבען ווערען ביז'ן 1 מאַי.
איינשרייבונגען פון קינדער ווערען אָנגענומען אין אַלע זיבען קלאַסען.
אין די פרעבעל-שולע און אין פאַרבערייטונגס-קלאַס נעמט מען אן קינדער פון 3 ביז 6 יאָהר. למודי-קודש אין דער העברעאישער שפּראַך שטעהען אין דער שולע אויף דער העכסטער מדרגה.
די שול-קאַנצעלאַריע איז טעטיג טעגליך פון 9 ביז 2 מיטאָג.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
Traugutta № 12
tel. 175-10
נעמט אָן פון 11–1 און פון 7–8 אָוונט

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
ר. קאָוואַלסקי,
11 ליסטאָפּאַד 26, טעל. 132-59
ווי אויך דער זוהן ז. קאָוואַלסקי, פּעטריקאָווער 62 טעל. 243-93 — עלטסטער אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט געגרינדעט אין יאָהר 1895 עמפּפעהלט פאַר קראַנקע אויף ברוכען, גאַרסעטען אויף זעמטליכע פערקריפּונגען פון רוקען-ביין, אַלערליי אַרט פּראָטעזען אויף פיס און הענד, אויף פערשידענע פערקריפּלונגען, נאָך-אָפּעראַציאָנס-בויך-באַנדען אויף בערקעס, אויך פּראָלאַפּסען זיך פון מאָגען ווי אויך אַנלאַגען אויף פּלאַטפוס א. ז. וו.
דער אַנשטאַלט ווערט אָנגעפיהרט אונטער דער פּערזענליכער פאַכמענישער לייטונג. צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען פאַר גענצליכע אויסקורירונג פון פערעלטערטע פערקריפּלונגען.

אויערען, נאָז און האַלז-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.) ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 11–2 און פון 5–8 אָוונט.

פאַר גאַלד, בריליאַנטען
בּיזשוטעריע
און לאָמבאַרד-קוויטען
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אליזאַר פיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Dr
Wajnberg
ספּעצ. פון לונגען, האַרץ און סקלעראָזי-קראַנקהייטען
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–4, 6–8 אָוו.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישער לאַבאָראַטאָריום
מ. שאַץ
לאָדז, פּעטריקאָווער 37.
פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אַנאַליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, א.א.

Dr. J. NEUMAN
כירורג און גינעקאָלאָג
(פריוואַט-אַרצט)
נעמט נישט מעהר אָן אין דער לעטשניצע „Vita", נור אינדערהיים
פון 11.30 ביז 1 בייטאָג און 7 ביז 8.30
זאַכאָדניאַ 57, טעל. 128-95

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פריוואַט
זגערזשער 1 (אָנגאַנג אַלטער מאַרק 15)
טעל. 123-47, נעהמט אָן פון 6–8 אָוו.
לעטשניצע-פּרייזען.

ראַטעוועט אייער געזונד!!!
קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך-קראַנקהייטען)
ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-גומי-באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך-קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.
דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס בעזייטיגט איך דורך פערלעגען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך-באַנדאַזשען.
אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל-גאָרסעטען אויף ביינער-שווינדזוכט און אַלע אנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע הייל-אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען. אויף זשילאַקעס — גומי-זאָקען לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס.
ספּעציעלער אַנשטאַלט פאַר הייל-אָרטאָפּעדיע
Spec. Ortop. **O. Petrykiewicz** אויס לעמבערג
לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)
(פראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס-באַהנהויף
בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג.
צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען און דאַנק-בריף
(אין זגערזש אויף סלאָוואַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

Dr. med.
Haltrecht
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 8–11 מיטאָג און פון 5–9 אָוונט
זונטאָג פון 10–1 בייטאָג.
אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

STARSZY FELCZER
B. JOSKOWICZ
Północna 4, tel. 141-86
שטעלט טעגליך פּאָקען מיט מיט פרישע קראַוויאַנקע
און גיט אויך אַרויס בעשייניגונגען.
נעמט אָן פון 8–11 פריה און פון 4–7 נאָכם.

נאָך לאַנגע שווערע ליידען איז געבטען געשטאָרבען און צו קבורה געקומען מיין הייסגעליבטע פרוי, אונזער טייערע מוטער, שוויגער-מוטער און גרויסמוטער
נ"ע בלימה חי' זאַלישעווסקא
אין עלטער פון 60 יאָהר
וועגען וואָס מיר טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.
1763

סעסיע פון פעלקער=ליגע-ראט
ווערט זיך אנהויבען דעם 14 מאי

גענף, 30 (ספ. טעל.)
דער גענעראל-סעקרעטאריאט פון דער פעל-קער-ליגע האט היינט ארויסגעגעבען א קאמוניקאט אין וועלכען ס'ווערט געמאלדען, אז אין חודש מאי וועט די ארבייט פון דער פעלקער-ליגע, זיין בעזונדערס לעבהאפט.
די סעסיע פון ליגע-ראט, וועט זיך אנהוי-בען דעם 14 מאי. עס וועלען אויך ארבייטען א רייהע קאמיסיעס, בעזונדערס די פינאנץ-קאמיסיע, וועלכע וועט זיך פערנעמען מיט דער פינאנץ-סיטואציע פון בולגאריען, אונגארן, עסטרייך און גריכענלאנד.

נארמאלע לופט=קאמוניקאציע
פאר פאסאזשירען צווישען פוילען און דייטשלאנד

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט) געכטען איז פארגעקומען די פייערונג פון איינשטעלען א נארמאלע לופט-פאזאזשיר-קאמוניקאציע צווישען פוילען און דייטשלאנד.
די זעלבע פייערונג איז אויך פארגעקומען אין בערלין.

דימיסיע פון פרייסישען אינערן-מיניסטער גערינג

בערלין, 30 (ספ. טעל.)
אפיציעל איז מען מודיע, אז קאנצלער היטלער האט בעשטימט אלס פרייסישען אינערן-מיניסטער ד"ר פריק, דעם בית-איצטיגען דייטשען אינערן-מיניסטער.
גלייכצייטיג האט היטלער אנגענומען גערינגס דימיסיע אלס פרייסישען אינערן-מיניסטער.

7 א"י=אראבער אויפגעהאנגען אין איין חודש
פאר פערשידענע פערברעכענס

ירושלים, (יט"א) אין משך פון חודש אפריל זענען אין א"י אויסגעפיהרט געווארען 7 טויט-אורטיילען דורך הענגען אויף אראבישע פער-ברעכער.
די אראבישע פרעסע גיט צו, אז צווישען די יודען זענען נישט פערהאן קיין מערדער און שווערע פערברעכער. די אראבישע צייטונגען בע-מיהען זיך אבער „בעווייזען", אז דער גרויסער צופלוס פון יודען אין לאנד טרייבט די אראבער צו ארעמקייט און פערברעכענס. די דאזיגע בע-הויפטונג איז פשוט לעכערליך, ווייל עס איז אנ-אלגעמיין בעקאנטער פאקט, אז א דאנק דער יודישער עליה איז געשטיגען דער וואוילשטאנד פון די אראבער. דער בעסטער בעווייז דערפאר איז די פעסטשטעלונג, וואס די פאליציי האט גע-מאכט די לעצטע טעג און לויט וועלכער די אל-געמיינע פערברעכערישקייט אין לאנד איז פון 1929 ביז 1933 געפאלען אויף מעהר ווי א העלפט.

פראפ. אשכנזי בעקומען דעם ליטעראַרישען פרייז פון ווארשא

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט) געכטען איז אונטערן פארזיץ פון ווארשאווער וויצע - שטאט - פרעזידענט, פאהאר-סקי, פארגעקומען א זיצונג פון קאנקורס-געריכט, צו בעשטימען דעם ליטעראַרישען פרייז פון דער שטאט ווארשא פארן יאהר 1934.
עס האבען פיגורירט 9 קאנדידאטען. סך-הכל שטימען האט בעקומען פראפ. שמעון אשכנזי, פאר זיינע ווערק „פירשט יוזעף פאניאטאווסקי", „לוקאַר שינסקי", „דאמבראווסקיס לעגיאנען" א. אנד.

ווי אזוי שרייבט מען איז אר־עס יודיש
ווייטערדיגע דיסקוסיע איבער דער פראגע וועגען דער ריינקייט פון דער יודישער שפראך איז ראטען=פערבאנד

מאסקווע, (י.ט.א.) די שפראך-דיסקוסיע, וואס דער „שטערן" האט אנגעהויבען מיט עטליכע וואכען צוריק, וועגען וואס די י.ט.א. האט שוין מיטגעטיילט, ענטוויקעלט זיך, וואס אמאל מעהר אין דער יודיש=סאוויעטישער פרעסע. דער מאס-קווער „עמעס", „כארקאווער שטערן", מינסקער „אקטיאבר" פעראורטיילען איינשטימיג די שפראך-„רעפארמען" פון „אדעסער ארבייטער" צו „שריי-בען ווי מען רעדט".
„שרייבען ווי מען רעדט", אין די אלגעמיינע מיינונג פון דער גאנצער יודיש סאוויעטישער פרעסע, הייסט וואולגאריזירען די יודישע שפראך, זשארגאניזירען זי.
דער רעדאקטאר פון „אדעסער ארבייטער" בעמיהט זיך צו בעווייזען, אז די רוסיציזמען, וואס ער האט איינגעפיהרט אין זיין צייטונג, זענען נישט כתם קיין רוסיציזמען, נאר „סאוויעטיזמען", ווערטער, וואס האבען זיך איינגעבירגערט, נישט נאר אין דער יודישער שפראך, נאר אויך אין אלע אנדערע פרעמדע שפראכען אין ראטען-פערבאנד.
דערויף ענטפערט דער „עמעס", אז די ריי-טשען שרייבען נישט „אודארניק", נאר „שטאפ-לער", די ענגלענדער שרייבען נישט „אודארנע בריגאדע", נאר „שאק-בריגעיד" א. א. וו. אזעלכע ווערטער ווי „קאראווניק" (קוה-שטאל), „קאניושניע" (פערד-שטאל), „סווינקע" (חזיר'ל), „מאטקעס" (זי-חזיר) און ענליכע ווערטער, וואס דער „אדעסער ארבייטער" האט איינגעפיהרט, זענען נישט קיי סאוויעטיזמען, נאר פשוט'ע רוסיציזמען. דערצו נאך, שרייבט דער „עמעס", מישט נאך דער „אדעסער ארבייטער" רוסיציזמען מיט העבראאיז-מען, פון וואס עס בעקומט זיך אזעלכע אומגע-לומפערטע פראזען ווי א שטייגער: „יעדער סאלא-כאזניק-אודארניק מוז ענטפערען מיט קאנקרעטע היסכייוועסען", „קאמטאמאלצעס דארפען בעקומען דעם נויטיגען סכום יעדיעס" און נאך אזעלכע זאצען, וואס זענען „פאלאווינע רייסיש און כאצי לאשען קוידעש".
אין אלע ארויסטרעטונגען ווערט אונטער-געשטראכען, אז עס האנדעלט זיך נישט וועגען „קיום פון דער שפראך, ווי עס שטעלען זיך פאר די רעאקציאנערע יודישיסטען", נאר „פאר'ן קאמף פון דער ריינקייט פון דער שפראך, פאר דער זיגליכער פינקטליכקייט פון דער שפראך, וואס איז א געוועהר פון דער ראטען=קולטור א.א.וו. „דער קאמף פאר דער ריינקייט פון דער שפראך — שרייבט דער „עמעס" — איז א קלאסען-קאמף".
גלייכצייטיג מיט דער דיסקוסיע וועגען דער צייטונגס-שפראך האט זיך ענטוויקעלט א פרייע דיסקוסיע וועגען דער קוואליטעט פון דער שפראך אין דער יודישער סאוויעטישער ליטעראטור. דאס איז אן אפקלאנג פון דער שפראך-דיסקוסיע, וואס ווערט איצט געפיהרט אין דער רוסיש-סאוויעטי-שער פרעסע אלס רעזולטאט פון מאקסים גארקי'ס בעקאנטע ארטיקלען אין דער „ליטעראטורנאיא גאזעטא".

באנקראט פון דער שווייצארי=שער דיסקאנטא=באנק איז גענף

גענף, 30 (ספ. טעל.)
די שווייצארישע דיסקאנטא-באנק, האט נעכ-טען אפגעשטעלט איהרע צאהלונגען.
אין משך פון די לעצטע 2 יאהר, האט די באנק אויסגעצאהלט איהרע קרעדיטארען, אנ'ערך 330 מיליאן פראנק, און איז נאך שולדיג אנ'ערך 120 מיליאן.
דער אקטיוו איז העכער פון דעם פאסיוו.
דאס אפשטעלען די צאהלונגען פון דער גרעסטער באנק אין גענף און איז איינע פון די גרעסטע שווייצארישע בענק, האט געמאכט אין גאנצען לאנד אנ'אומגעהויערען איינדרוק.

25-יעהריגער יובילעאום-פייערונג פון תל-אביב
בעשטימט אויפ'ן 1=טען מאי

ירושלים (יט"א) די עיריה (מאגיסטראט) פון תל-אביב האט אנגענומען א בעשלוס, אז די פייערונגען פון 25-יעהריגען יובילעאום פון דער עקזיסטענץ פון תל-אביב וועלען זיך אנהויבען דעם ערשטען מאי.
די פייערונגען וועלען זיך ציהען עטליכע טעג און וועלען פערוואנדעלט ווערען אין א ריזיגען פאלקס יום-טוב. עס איז אויסגעארבייט געווארען א פראגראם פאר טעג, גאסען-פערוויילונגען, נאכט פאראדען מיט בוענענדע פאקעלען, קינדער-דעמאנ-סטראציעס און ספארט-שפילען.
דער בעשלוס אנצוהויבען די פייערונגען אין טאג פון ערשטען מאי וועט געבען טויזענדער אר-בייטער א מעגליכקייט צו בעטייליגען זיך אין די דאזיגע פייערונגען, צוליב דעם וואס כמעט די גאנצע א"י-ארבייטערשאפט פייערט דעם ערשטען מאי און האט צייט צו קומען יענעם טאג פון די קאלאניעס קיין תל-אביב.

א דיאמאנט פאר 75 טויזענד פונט שטערלינג
האט פערקויפט אנ'אנטווערפענער יודישער סוחר
טשיקאווע געשיכטע, ווי אזוי מ'האט צופעליג געפונען די גרעסטע דיאמאנטען איז דער וועלט

דורך דער פערמיטלונג פונם בעקאנטען אנט-ווערפענער יודישען דיאמאנט-אינדוסטריעלער ה' שארל פ. איז אין לאנדאן איצט פערקויפט געווא-רען א זעלטענער עקזעמפלאר פון א דיאמאנט א. נ. „דזשאנקער-דיאמאנט" פאר א סומע פון 75 טויזענד פונט שטערלינג. דער דאזיגער דיאמאנט איז פון טראנסוואל (דרום-אפריקא) געשיקט געווא-רען אין א געוועהנליך-רעקאמענדירטען פאקעט=פעקעט און איז אנגעקומען קיין לאנדאן דעם 27 פעברואר ה. י. ביז איצט ד. ה. א קימא לן פון 2 חדשים האבען געדויערט די אונטערהאנד-לונגען ארום דער קניה פון בעריהמטען שטיין, ביז ס'איז ענדליך געפאלען דאס טראדיציאנעלע „מזל וברכה".
דער דערמאנטער „דזשאנקער-דיאמאנט" פערנעהמט א דאנק זיין גרויס, געוויכט און זוי-בערקייט דאס פירטע ארט צווישען די וועלט-בעריהמטע עדעלשטיינער.
א בעקאנטער אנטווערפענער דיאמאנטער האט אונז ביי דער דאזיגער געלעגענהייט איבער-געגעבען אייניגע אינטערעסאנטע פרטים וועגען דעם דיאמאנט:
טראנסוואל איז ביז פאר א קורצער צייט געווען דער „פינדעל-פלאץ" פון גרויסע דיאמאנטען. די ערד=שיכט ארום טראנסוואל איז אין דער לענג, בריים און אין דער טיף אזוי אדורכגעאקערט גע=ווארען מיט די נייעסטע מאשינען און איז אזוי גרינדליך דורכגעזיפט און „אויסגעלושטשעט" גע-ווארען, אז איצט — ערקלערען די עקספערטען — איז מעהר שוין קיין דיאמאנט דארט נישטא. אבער אמאל, אין די אלטע, גוטע צייטען האבען זיך ממש געוואלגערט דיאמאנטען, ווי איינפאכע ברוק-שטיינער אויף די דארטיגע פעלדער.
אזוי, למשל, אין יאהר 1867 האט דער בויער א'ריילהי, בעת ער האט געאקערט זיין פעלד און לאנגזאם זיך נאכגעשלעפט נאך זיינע פאר אקסען, בעמערקט, ווי די קינדער פון זיין שכן ג. קערק שפילען זיך מיט שעהנע קיזעלשטיינדלעך ווי מיט צייכענס. דער שימערנדער גלאנץ פון די שטיינער האבען דעם בויער פערבלענדעט די אוי-גען. ער האט „נעבארגט" ביי די קינדער בלויז איין שטיינדעל — דאס גרעסטע — און האט עס אוועקגעפיהרט אין שטאט. דעם „שטיין" האט אפ-געקויפט דער גובערנאטאר פון „קאפ" פאר 500 פונט. דער דאזיגער שטיין איז בעקאנט אונטער'ן נאמען „דיאמאנט פון ניקערק".
דער בויער ניקערק, וועלכער האט גאנץ אומ-בעריכטערהייר בעקומען פון זיין עהרליכען שכן

(פון אונזער אנטווערפענער קארעספאנדענט)

250 פונט, האט אוועקגעווארפען זיין אקראייזען און האט זיך טיכטיג גענומען, מיט דער הילף פון די שווארצע קאפערס צו „בעארבייטען" זיינע פעלדער. דעם בויער האט עס אבגעגאלטען. אי א קורצער צייט האט ער „אויסגעזוכט" אין זיין ערד זעהר פיל מערקווירדיגע שטיינער. איינעם פון זיי האט ער פערקויפט איצט פאר 10 טויזענד פונט. דער דאזיגער זעלטענער עקזעמפליאר איא נאכדעם אנגעקומען צום לארד דודליי פאר א סומע פון זעקס און פערציג טויזענד פונט שטערלינג.
זייט דאן האט זיך אין טראנסוואל אנגע=הויבען דער א. נ. „דיאמאנט-ראש", וועלכער האט אנגעהאלטען גאנצע 4 יאהר. אוואנטוריסטען פון כל המינים האבען זיך, ווי א היישעריק. ארויפגע-לאזען אויף די טראנסוואלער פעלדער און האבען מיט די פרימיטיווסטע מיטלען — מיט רידעל, גראב-אייזען, זיפ און וואשבעקען — גענומען זוכען דיאמאנטען, נישט פיעל פון זיי האט עס אפגעגליקט; מעהרערע פון זיי האבען נישט גע-קענט אויסהאלטען דעם קאטארושנעם רעזשים פון א „דיאמאנט-גרעבער" אין די וויטע וויסטע פעל-דער פון טראנסוואל, — און זענען זיך צולאפען.
אונטער דער צייט האט זיך די טעכניק פון דיא מאנט=גרעבעריי פערבעסערט, וואו א געוועהנליכע האנד האט מעהר נישט געקענט דערגרייכען האבען
די נייעסטע גראב מאשינען אנגעהויבען אויסזוכען און עקספלואטירען נייע „גנלע" און „בלויע" דיאמאנט-שיכטען. עס ווערען געגרינדעט ריזיגע דיאמאנט-קאנצערנען, וועלכע בעוויזען שוין אין יאהר 1906 א הכנסה פון איבער 5 מיליאן פונט שטערלינג.
די יאהרען 1905—6 האבען איינגעשריבען א סאר רוהמפולע בלעטלעך אין דער געשיכטע פון „דיאמאנט-זוכעריי". אין 1905 איז געפונען געווא-רען דער וועלט-בעריהמטער שטיין „כוליגאן" פון 3000 קאראט, וועלכער איז „נעקליוועט" און גע=שליפען געווארען אין אמסטערדאם און איז דער נאך אנגעבאטען געווארען דעם ענגלישען קעניג, עדווארד דעם זיבעטען.
מען האט געקענט גלויבען זייט א געוויסער צייט, אז די טראנסוואלער ערד איז שוין פולשטענ-דיג אויסגעשעפט. ערשט דא נישט לאנג געלינגט עס דעם בויער יעקב דזשאנקער, וועלכער האט 18 יאהר צייט געזוכט און גארנישט געפונען — ענדליך „אנצוטאפען" דעם ריכטיגען שטיין, דעם „דזשאנקער=דיאמאנט". פאר וועלכען עס איז איצט בעצאהלט געווארען אין לאנדאן 75 טוי-זענד פונט. דעם ריזיגען דיאמאנט האט דזשאנ-קער געבראכט אין שטוב אריין זיין שווארצער קאפער-קנעכט.
דער נייער מיליאנער דזשאנקער האט גאר נישט בדעה צו ענדערען זיין לעבענס-שטייגער. ער וויל בלויז „קויפען א נייע כאטע און זיך לא-זען מאכען א נייעם מלבוש צו געהן אלע זונטאג אין קלויסטער אריין!"...

א. בעלגיער.

טעאטער
„ראזמאיטאשטשי"
(פריהער Teatr Miejski)
ציגעל-גאס 27, טעל. 25=112.
אונאפרופליך לעצטע 3 טעג פאר'ן אפפאהרען אויפ'ן גרויסען טורנע איבער פוילען.
דיר. דוד צעלמייסטער
פרעזענטירט דעם טעאטער
„ארארט"
קינסטל. אנפ. מ. בראדערזאן.
היינט, דינסטאג, פונקט 9.15 אוונט
גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פרייזען פון 70 גר. ביז 2.20
נישט געשטויגן, נישט געפלויגן!
פראכטפולער מאנ=טאזש אין 2 טיילן 20 בילדער.
רעזשיסירט פון ש. דזשיגאן און י. שומאכער. קאמפאזיציע: וול. גאדיק.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער פון 11 ביז 2 און פון 5 נאכמיטאג.

לאָדז 1 מאַי 1934

„נײַער פאָלקסבלאַט"

לאָדז 1 מאַי 1934

פראַנצויזישע „געהיימע פאָנדן"

בעשולדיגונג פון געוו. פרעמיער דאַלאַדיע אויפ'ן אַדרעס פון דער פרעסע

דאַלאַדיע האָט ערקלערט מלחמה דער פראַנצויזישער פרעסע. אויפ'ן אַדרעס פון דער פרעסע האָט ער געוואָרפן א שווערע בעשולדיגונג, אַז זי איז פערקויפט. די זיבעטע מלכה איז געוואָרן אַמפּערט און האָט ענערגיש פּראָטעסטירט.

דער אינצידענט איז פאָרגעקומען אויף איינער פון די לעצטע זיצונגען פון דער פאַרלאַמענטאַרישער קאָמיסיע, וועלכע בעשעפטיגט זיך מיט אויספאָרשן די אַפערע סטאַוויסקי. דאַלאַדיען איז פאָרגעוואָרפן געוואָרן, אַז ער האָט סובסידירט די צייטונג „וואָלאַנטע", וואָס איהר הויפּט-רעדאַקטאָר דיבאַרי זיצט איצט אין טורמע. גלייכצייטיג מיט דאַלאַדיען האָט די דאָזיגע צייטונג סובסידירט אויך סטאַוויסקי.

ווען מען האָט דאַלאַדיען געפרעגט, צי ער האָט וועגן דעם געוואוסט, האָט ער געענטפערט, אַז ער האָט נישט געהאַט קיין צייט צו קאָנטראָלירן פונוואַנען עס שעפּן זייערע איינקונפטן די בלעטער, וועלכע ווערן סובסידירט דורך דער רעגירונג. אַזעלכע בלעטער איז פערהאַן צופיל. 80 פּראָצענט פון די פראַנצויזישע צייטונגען בעקומען סובסידיעס פון דער רעגירונג, ווייל עקזיסטירן בלויז פון טיראַזש און פון אַנאָנסן קאָנען זיי נישט.

דעם דאָזיגן ענטפער פון געוועזענעם פרעמיער האָט די קאָמיסיע רעגיסטרירט נישט אָהן פערוואונדערונג. און אין דער פרעסע האָט די ערקלערונג אַרויסגערופן א שטורם פון עמפערונג. דער סינדיקאַט פון דער פּאַריזער פרעסע האָט אָנגענומען א פּראָטעסט-רעזאָלוציע. אַנ'עהנליכן פּראָטעסט האָט אָנגענומען דער מעכטיגער סינדיקאַט פון דער פּראָווינצער פרעסע. א ריי גרויסע און קלענערע בלעטער האָבן זיך אָפּגערופן אויף דער בעשולדיגונג פון דאַלאַדיע.

ווען די דייטשע ראַסיסטישע פרעסע ערקלערט, אַז מען קאָן קויפן יעדן פראַנצויזישן זשורנאַליסט — איז דאָס איהר זאַך. דער מחבר פון די שורות איז גוט בעקאַנט מיט א דייטשן זשורנאַליסט, וועלכער איז איצט געוואָרן א היטלעראָוויעץ און וועלכער בעקומט גוט געלד פון די פראַנצויזן. אָבער ווען וועגן דער פערקויפטקייט פון דער פראַנצויזישער פרעסע רעדט דער געוועזענער פראַנצויזישער פרעמיער, זעהט די זאַך אויס גאָר אַנדערש.

עס איז פאַר קיינעם קיין סוד נישט, אַז די פּראָפּאַגאַנדע-אַבטיילונג פון פראַנצויזישן אויסערן-מיניסטעריום האָט אין איהר רשות געהיימע פאָנדן, אויף וועלכע עס ווערט אַסיגנירט יעדעס יאָהר אַנ'ערך 50 מיליאָן פראַנק. פאָרמעל דאַרף דאָס געלד גיין אויף פראַנצויזישע פּראָפּאַגאַנדע אין אויסלאַנד. פּראַקטיש נוצען אויס די פראַנצויזישע מיניסטאָרן א טייל פון די געהיימע פאָנדן סיי צו געווינען די אונטערשטיצונג פון בעזונדערע זשורנאַליסטן און בלעטער אין לאַנד גופא. בעזונדער'ס ברייט פלעגט די פאָנדן אויסנוצן בריאַן; דעסגלייכן טאַרדיע, לאַוואַל און אַלבער סאַרא.

צי קאָן מען ווירקליך בעהויפּטן, אַז 80 פּראָצענט פון דער פראַנצויזישער פרעסע ווערט אונטערשטיצט דורך דער רעגירונג? די אַזוי גערופענע „אינפאָרמאַציאָנס-בלעטער", וועלכע האָבן ריזיגע טיראַזשן, בענוצן זיך נישט אין דעם. עס בענוצן זיך נישט אין דעם אויך איינציגע קעמפערישע אָרגאַנען, ווי „עקאָ דע פּאַרי", „אַקסיאָן פראַנסעז" און דער סאָציאַליסטישער „פּאָפּולער": זייערע דעפיציטן ווערן געדעקט דורך די לעזער גופא און פּאָליטישע אַנהענגער. ווען דעם רעדאַקטאָר פון „פּאָפּולער" איז געשטעלט געוואָרן די פראַגע פונוואַנען ער בעקומט געלד, האָט דער אָרגאַן פון דער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי פערעפענטליכט רשימות פון זיינע שפענדער, מיטגלידער פון דער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי. איינציגע בלעטער עקזיסטירן באַר א דאַנק דער אונטערשטיצונג פון בענק און פערזאָנען: צו דער דאָזיגער גרופּע געהערט „זשורנאַל דע דעבאַ", „פיגאַראָ", „אַמי די פּעפּל" און „קאָטידיען", וועלכען עס האָט געקויפט דער „קעניג פון קאָניאַק" ענעס.

ענדליך איז פערהאַן א גרויסע צאָהל פון אַזוי גערופענע „קאָנפידענציעלע" בלעטער מיט א גאַנץ בעגרענעצטן טיראַזש, וואָס טראָגן אַנ'אויסגעשפּראָכענעם פּאָליטישן כאַראַקטער, אַז די בלעטער בעקומען עס הויפּטזעכליך געלד פון דער רעגירונג. צו זיי האָט אויך געהערט דיבאַרי'ס „וואָלאַנטע". דער רעדאַקטאָר פון'ם בלאַט דיבאַרי האָט געהאַט א בעזונדערן טאַלאַנט אומעטום צו מאַכן געלד. דאָס אויסערן-מיניסטעריום פלעגט צאָהלען דיבאַרין 70 טויזענט פראַנק א חודש. עפּעס פלעגט ער איבערכאַפּן אויך אין אינערן-מיניסטעריום, דאָס איבריגע פלעגט צוגעבן סטאַוויסקי.

עס וואָלט אָבער געווען אַנ'אומזין צו בעהויפּטן, אַז פיר פינפטעל פון דער פראַנצויזישער פרעסע לעבט אויפ'ן חשבון פון דער רעגירונג. דאַלאַדיע האָט עס געזאָגט אין גרויס אויפרעגונג. דער געוועזענער פרעמיער, וועלכער איז געשטירצט געוואָרן אין פעברואַר ביי טראַגישע אומשטענדן, האָט זיין גרונד פיינט צו האָבן די פרעסע. דאָס האָבן דאָך די פּאַריזער בלעטער אויפגעשטעלט געגען איהם די גאַנצע עפענטליכע מיינונג, אויפגעבונטעוועט געגען איהם דעם המון און געבראַכט צו זיין דימיסיע. די דאָזיגע וואונד איז אין דאַלאַדיע'ס נשמה נישט אויסגעהיילט געוואָרן. דער גרעסטער טייל פון דער פראַנצויזישער פרעסע האָט איהם פעראורטיילט אויך נאָך זיין דימיסיע.

די ערקלערונג פון דאַלאַדיע האָט געמאַכט א גרויסן רושם און וועט נישט בלייבן אָהן פאָלגן. די מעכטיגע „ליגע פון שטייער-צאָהלער" האָט זיך שוין געווענדעט צום פּאַרזיצער פון דער סטאַוויסקי-קאָמיסיע מיט דער ביטע ספּעציעל פאָרהערן דעם געוועזענעם פרעמיער מכוח זיין בענוצן זיך מיט די געהיימע פאָנדן. איינציגע בלעטער, וועלכע האָבן נישט מורא קאָמפּראָמיטירט צו ווערן פאָדערן, אַז דאַלאַדיע זאָל פערעפענטליכן דאָס צעטעל פון די בלעטער, וועלכע פלעגן בעקומען פון איהם סובסידיעס.

אָבער לויט'ן געזעץ זענען מיניסטאָרן פערפליכטעט אָפּצוגעבן רעכענונג וועגן די געהיימע פאָנדן בלויז פאַרן פּרעזידענט פון דער מלוכה.

דאַלאַדיע וועט אויך נישט פערעפענטליכן קיין „שוואַרצע רשימה" פון דער פראַנצויזישער פרעסע. אָבער די בעשולדיגונג, וועלכע ער האָט געוואָרפן אויפ'ן אַדרעס פון דער גאַנצער פרעסע אין לאַנד פערשאַפט נישט קיין כבוד נישט דעם געוועזענעם פרעמיער, נישט דער פראַנצויזישער פרעסע. (אס)

דער 1-טער מאַי אין היטלער-לאַנד

גראַד היינט ווערט איינגעפיהרט דאָס געזעץ, וואָס נעהמט צו די רעכט פון די אַרבייטער

דער אַרבייטער יום-טוב דער ערשטער מאַי איז אין דריטן רייך אויף א מיאוסן אופן פערוואַנדלט געוואָרן אין א פּאַראַדע. געבעלס האָט דעם ערשטן מאַי פשוט צוגענומען ביי די אַרבייטער און פערוואַנדלט איהם אין א מיטעל פאַר זיין שקר-פּראָפּאַגאַנדע. עס איז כדאי זיך צו דערמאָנען, אַז פאַראַיאָהרן איז דער ערשטער מאַי דורך די רוצחישע נאַציס געפייערט געוואָרן אַלס כלומרשטער יום טוב פון דייטשער אַרבייט. אין דעם טאָג זענען אַלע אין דייטשלאַנד, סיי די אַרבייטער, סיי די בעלעבאַטים געצוואונגען געוואָרן צו דעמאָנסטרירן — און אויפ'ן צווייטן טאָג איז די פּאָליציי פון געריגן און די שטורם-אַבטיילונגען בעגאַנגען איינע פון די גרעסטע גבלות פון דעם היטלעריסטישן רעזשים: עס זענען איינגאַנצן פערמאַכט געוואָרן די אָרגאַניזאַציעס פון די אַרבייטער, זייערע פעראיינען זענען געשלאָסן געוואָרן, די געביידעס זענען צוגענומען געוואָרן און די פערמעגנס זענען געוואָרן קאָנפיסקירט.

הייאָהר איז צוגעגרייט געוואָרן אַנ'אַנדער מין בעגלייטער: די רעכט פון די דייטשע אַרבייטער. דעם ערשטן מאַי טרעטן אַריין אין קראַפט די נייע געזעצן וועגן אַרבייט אין דייטשלאַנד, וועלכע פערוואַנדלען די אַרבייטער אין פשוטע קנעכט פון די בעלעבאַטים. עס ווערן אָפּגעשאַפט די געזעצן, וועלכע האָבן גאַראַנטירט די רעכט פון די אַרבייטער אין לאַנד, דער בעלעבאָס ווערט „דער פיהרער" פון דער אונטערנעהמונג. עס ווערן אָפּגעשאַפט די לוין-טאַריפן א. א. וו. דאָס אַלעס איז איינגעטוליעט אין א מינע, ווי די אַרבייטער וואָלטן דערפון בעגליקט געוואָרן.

עס איז פערשטענדליך, די פערביטערונג, וואָס די געשעהענישן אין דייטשלאַנד רופן אַרויס ביי די אַרבייטער-פיהרער, וועלכע געפינען זיך איצט אויף דער עמיגראַציע (וועגן די שטימונגען פון די אַרבייטער אין דייטשלאַנד גופא, איז מען ווייניג אינפאָרמירט).

אין איינעם פון די אָרגאַנען פון דער דייטשער אַרבייטער עמיגראַציע לייענען מיר אין אַנ'אַרטיקעל אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן היינטיגן ערשטן מאַי:

„די באַנקראָט-פּאָליטיק פון דער היטלער-רעגירונג האָט געטריבן דייטשלאַנד צום ראַנד פון קאַטאַסטראָפע. די אונערטרעגליכע נויט און די בלוטיגע קנעכטשאַפט אונטער דער היטלער-דיקטאַטור פלאַנצען אין די הערצער פון מיליאָנען אַרבייטענדיגע איין ווילען: היטלער'ס מאַכט מוז אַראָפּגעוואָרפן ווערן, אויב די אַרבייטער און אַלע אָרעמע אַרבייטענדע ווילן דערלעבן א גליקליכערע צוקונפט.

דער ערשטער מאַי ווערט נישט כאַראַקטעריזירט דורך די בעפעהל-פּאַראַדן פון היטלערן, נישט דורך דעם שקר פון דער „פאָלקסגעמיינשאַפט". דער ערשטער מאַי בעקומט זיין אמת'דיגע פּנים דורך די רעוואָלוציאָנערע קרעפטן, וועלכע וואַקסן אַלץ מעכטיגער אונטער די קייטן פון פאַשיזם און דערנענטערן דעם טאָג, ווען די קייטן וועלן צוריסן ווערן.

אין היינטיגן ערשטן מאַי פיהרט איין היטלער דיקטאַטאָריש זיין געזעץ וועגן אַרבייט, וואָס איז א קנעכטיש געזעץ, אָבער אין די פאַבריקן וואַקסט דער ווידערשטאַנד.

פאַר'ן ערשטן מאַי האָט געטריבן אָנגעקינדיגט דראַקאָנישע פערפאָלגונגען פון די אומלעגאַלע אַרבייטער טוער, אָבער זייערע רייהען ווערן אַלץ גרעסער און מוטיגער, זייענדיג געשמידט דורכ'ן גרויסן ביישפּיל פון טעלמאַנען און דימיטראָוון.

היינט האָבן אין דייטשלאַנד די מאַכט די גרויס-קאַפּיטאַליסטן און היטלער רעגירט. דורכ'ן פרייהייטס קאַמף פון אַלע אַנטי פאַשיסטן, דורך דעם ברידערליכן איינהייטליכן פראָנט פון די דערוואַכטע סאָציאַל-דעמאָקראַטישע קריסטליכע און אומפּאַרטייאישע אַרבייטער, דורך'ן צושטייערן זיך אַרלויזער פון פיל ביז איצטיגע אַנהענגער פון די נאַציס וועט געשאַפן ווערן דער אַטאַק, וואָס וועט געווענדעט ווערן געגן היטלעריסטישן רעזשים,

אַנדזשעי סטרוג וועגן יודישען ווערק אין ארץ-ישראל

אַנ'אינטערוויו מיט'ן בערימטען פּוילישען שרייבער

אַנדזשעי סטרוג איז איינער פון די גלענצענדיגסטע פּוילישע שריפטשטעלער, וואָס פערנעהמט אַנ'אָנגעזעהענעם אָרט אין דער מאָדערנער פּוילישער ליטעראַטור.

לעצטענס האָט אַנדזשעי סטרוג אויף דער איינלאַדונג פון הסתדרות, קרן היסוד און העברעאישער פּען-קלוב אונטערגענומען א נסיעה קיין א"י, און איז, ווי יט"א מעלדעט, ענטציקט געוואָרן פון אַלץ וואָס ער האָט דאָרט געזעהן.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם איז כדאי צו ברענגען דעם אינטערוויו וואָס איז געדרוקט אין „דבר" מיט'ן בערימטן פּוילישן שריפטשטעלער פון א"י. אַט-וואָס אַנדזשעי סטרוג האָט צום. אגב. געזאָגט:

אַלס סאָציאַליסט וואָס שטייט שוין פערציג יאָהר ביי דער אַרבייט איז מיר באַזונדערס נאָהענט דער אויפבוי פון א"י אין גייסט פון דער אַרבייטער-שאַפט. קודם-כל איז פאַר מיר א"י וויכטיג אַלס א היסטאָריש פּראָבלעם און דער עיקר אינטערעסירן מיר די פּסיכישע ערשיינונגען וואָס זענען פערבונדן מיט דער אויפלעבונג פון לאַנד, מיט'ן יודישן חלוציזם א. אַ. וו.

די עיקר-פּראָבלעם איז: ווי אַזוי וואַנדלט זיך אום דער פּוילישער, דייטשער, צי אַנדערער אַסימילירטער יוד אין אַנ'ארץ-ישראל יוד. אין וואָס פּרייען מענטש? צי זענען נאָך ביי איהם פערבליבן רעשטלעך פון דער אַמאָליגער פּסיכיק?

אַט דאָס טאַקע וויל איך אויספאָרשן אין לאַנד גופא און אין דער ערשטער רייה צווישן דער אַרבייטער-שאַפט, כ'בין איבערצייגט אַז אויך דער יודישער קאַפּיטאַליסט געפינט זיך אונטער א קענטיגען איינפלוס פון דער בעפרייענדיגער ציוניסטיש-סאָציאַליסטישער אידעע. און ס'איז אינטערעסאַנט אויסצוגעפינען ווי אַזוי שפּיגלט זיך עס אָפּ אין דעם עקאָנאָמישן לעבן און צי איז מעגליך א התקרבות צווישן די צוויי קלאַסן אינ'ם אויפבוי פון לאַנד. אַזאַ מין השפּעה קען — לויט סטרוגס מיינונג — שאַפן א מין איבערגאַנג פון'ם קאַפּיטאַליסטישן לעבן צום סאָציאַליזם, צום קאָלעקטיוויסטישן אָרט לעבן אויף זייער ספּעציפישע יסודות, צום קאָמוניזם אין א נייער נאָך נישט ענטפּלעקטער בידראַיצט פאָרם. איך גלויב אין דער ציוניסטישער אידעע און דערייבער איז פאַר מיר קלאָר, אַז דאָס לעבן אין א"י וועט נישט געאָרדנט ווערן על פי הקאַפּיטאַליזם.

דאָס שאַפן פון א יודישן צענטער, פון א יודישער מדינה, וועט ווירקן צום גוטסטן אויפ'ן כאַראַקטער פון די יודען, וואָס וואוינען אין די גלות-לענדער, ווייסענדיג אַז הינטער זיי געפינט זיך זייער פאַטערלאַנד, און פון דאָרט גייט א פרייער זייל, וואָס לויכט אַרויס פון דער יודישער נשמה.

ביי א גרויסן טייל פון פּוילישן פאָלק הערשט א מיינונג, אַז דורך דער שאַפונג פון א יודישער מדינה וועט פּוילן פטור ווערן פון דעם איבעריגן יודישן באַלאַסט. סטרוג איז א געגנער פון דער דאָזיגער מיינונג, איבעריגענס זאָגט ער, זעהען די ציוניסטישע מנהיגים גופא ווייט צו גלויבן אין דער דאָזיגער מעגליכקייט. א טעות האָבן די יעניגע וואָס זוכן פּוילענס טובה און קלערן וועגן יודישער אויסוואַנדערונג. דער פּוילישער יוד זיצט אין פּוילן נישט באַר אַלס בירגער וואָס האָט דאָס רעכט צו געניסן פון שוץ פון געזעץ, זיין בירגערשאַפט ווערט אָבער אָנגענומען נאָר אַנ'אַנדער אויסזעהן ווען איהם וועט קלאָר ווערן אַז ער געהערט צו א פאָלק, וואָס בויט אַנ'אייגן לאַנד און א ביי לעבן. אַט די דאָזיגע פּסיכישע איינשטעלונג וועט האָבן גוטע פאָלגן אין פּוילן. ביידע צדדים וועלען געווינען פון דעם „עסק" אין א גלייכער מאָס. א בעדייטענדער טייל פון דער פּוילישער געזעלשאַפט איז נישט אָריענטירט אין דער ענטוויקלונג און גאַנג פון ציוניסטישן געדאַנק און לאָגיק פון דער יודישער געשיכטע.

ס'איז קלאָר און פערשטענדליך — זאָגט ווייטער סטרוג, — אַז די אמת'ע פאָלגן פון די יודישע אומוואַנדלונגען וועט מען ערשט קענען אויספאָרשן אין דורות אַרום. דאָס יודישע און פּוילישע פאָלק וועלען וויסן ווי אַזוי צו בעפרייען זיך פון דעם דרוק פון דער צייט, די ביידע פעלקער האָבן זיך אויסגעלערנט צו בעוואָפענען מיט געדולד אין בעצוג צום קאַלענדאַר, און אויב מיר האָבן זוכה געווען צו דער אויפלעבונג פון איין פאָלק — איז אויך נישט ווייט די צייט פון'ם אַנדערן. דאָס אומקערן זיך פון יודישן פאָלק אין זיין אייגן לאַנד איז א בעזונדער קאַפּיטעל אין דער וועלט-געשיכטע, וואָס האָט א קאָלאָסאַלע בעדייטונג אין דער ענטוויקלונג פון פעלקער.

אויפרעגונג אין ארץ-ישראל צוליב

יודישע קאַפּיטאַליסטען

וואָס פיהרען איבער זייערע געשעפטען קיין ציפּערן

ירושלים (יט"א) די העבּרעאישע פרעסע — בעזונדערס דער „דבר" — האָט אויפגעהויבן אַנ'אַלאַרמירנדע קאַמפּאַניע געגען יודישע קאַפּיטאַליסטן, וואָס פיהרן איצט אַרויס זייערע קאַפּיטאַלן פון א"י קיין ציפּערן און בעמיהען זיך צו שאַפן אויף דעם אינזעל א באַזע פאַר קאָנקורענץ מיט א"י-פּראָדוקטן.

די בעוועגונג אַרויסצופיהרן קאַפּיטאַלן פון א"י קיין ציפּערן בעמערקט מען מיט יעדן טאָג אַלץ א גרעסערן פערנעם. ספּעציעלע גרופּעס ווערן איצט פאָרמירט אין א"י מיט יודישן קאַפּיטאַל צו ענטוויקלען אין ציפּערן נישט בלויז אַראַנזשן-פּלאַנטאַציעס, נאָר אויך אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען. א געוויסע גרויסע יודישע פאַבריק אין תל-אביב, האָט פונקציאָנירט שוין לאַנגע יאָהרן און מאַכט זעהר גוטע געשעפטן, האָט איצט געלאָזט וויסן, אַז זי ווערט אַריבערגעטראָגן קיין ציפּערן.

די א"י-פרעסע ווייזט אָן אין גרויס אויפרעגונג, אַז די אָנקומענע דייטשע יודן, וואָס האָבן מיט זיך געבראַכט גרויסע קאַפּיטאַלן, רייסן זיך בעזונדערס צו מאַכן געשעפטן אין ציפּערן און צו אויפלעבן דעם דאָזיגן אינזעל, וואָס געפינט זיך אונטער דער ענגלישער אַדמיניסטראַציע. אָבער אויסער די דייטשע יודן, איז די טענדענץ צו מאַכן געשעפטן אין ציפּערן אויך גרויס אפילו צווישן איינגעזעסענע א"י-יודן.

די העבּרעאישע פרעסע ווייזט אויך אָן, אַז די געפאַהר פון ציפּערן אַלס קאָנקורענט פאַר א"י הויבט אָן צו ווערן ערנסט, בעזונדערס דערפאַר ווייל א"י ווערט, לויט דעם האַנדעלס-אָפּמאַך אין אָטאַווע, אנערקענט אַלס א לאַנד, וואָס איז נישט איינגעשלאָסן אין די טאַריף-פּריווילעגיעס, וועלכע מען גיט אין ענגלאַנד און אין קאַנאַדע פאַר לענדער, וואָס זענען א טייל פון דער בריטישער אימפּעריע. אין דער זעלבער צייט איז אָבער ציפּערן איינגעשלאָסן אין די דאָזיגע טאַריף-פּריווילעגיעס. סחורות פון ציפּערן קענען דערפאַר אַריינקומען קיין ענגלאַנד און קאַנאַדע אָהן שום שטייער-אָפּצאָהל, בעת די זעלבע סחורות פון א"י ווערן בעשטייערט מיט הויכע טאַריף-אָפּצאָהלן אין ענגלאַנד אדער קאַנאַדע. די א"י-יודען, וואָס ציהען אַוועק זייערע קאַפּיטאַלן קיין ציפּערן, לעגן האָפענונגען אויף דעם, אַז די פרייע עקספּאָרט-מעגליכקייטן פון ציפּערן וועלן מעגליך מאַכן פאַר זיי גרעסערע פּראָפיטן.

די פרעסע אונטערשטרייכט, אַז אויב די בעדינגונגען פון אָטאַווער אָפּמאַך וועלן נישט פערמילדערט ווערן פאַר א"י, וועט די א"י-אַראַנזשן-אינדוסטריע אין א"י זיין דער ערשטער קרבן פון דער ציפּערן-קאָנקורענץ.

Dr. HELLER

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטן און מענער-שוואַכע

8 טראַוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט.

זונטאָג פון 11–2 מיטאָג.

פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

און בעמיטעלטע — לעמשניצע-פּרייז

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג
טז
1
אייר תרצ"ד

מאי
זון-אויפגאנג 4.08
זון-אונטערגאנג 6.59

היינט—4 מאניפעסטאציעס

פערשטארקטע פאליציי-פאסטענס וועלען אפהיטען די ארדנונג

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, וועלען היינט, אין שייכות מיטן 1 מאי, פערשטארקט ווערען די פאליציי-פאסטענס, וועלכע וועלען אפהיטען די ארדנונג, ובפרט — עס זאלען נישט פארקומען קיין צוזאמענשטויסען צווישען די אנטיילנעהמער פון די בעזונדערע מאניפעסטאציעס.

ווי עס איז שוין בעקאנט, וועלען היי-יאהר פארקומען 4 מאניפעסטאציעס מיטאמאל, ארגאניזירט דורך פ.פ.ס.צ.ק.וו. צוזאמען מיטן „בונד" און די דייטשע סאציאליסטען; פון פ.פ.ס.-פראקעס; פון ז.ז.ז. און פון די נאציאנאל-סאציאליסטען.

די פערשטארקטע פאליציי-וואכען וועלען אכטונג געבען, אז די מאניפעסטאציעס זאלען אדורך איבער דער שטאט אין פולשטענדיגער רוהיגקייט.

עס איז אויך ארויסגעגעבען געווארען א פעראָרדענונג, אז פון היינט 7 אינדערפריה איז פערבאטען צו פערקויפען אלקאהאל.

ער חתמ'עט ד״עם טאטען

אומשולדיגערהייד אריינגעזעצט דעם שולדיגען זוהן

(2) א געוויסער לאנזין ליפסקי (פון אברא-מאוויסקיגא 30) האט זיך געלאזט מאכען אנ'-אנצוג פון דעם שניידער שלמה מישקים (גדאנסקא 156).

די 150 זלאטעס דערפאר האט ער בעצאהלט מיט 3 וועקסלען צו 50 זל. אונטערגעשריבען דורך זיין טאטען, אנטאני ליפסקי.

שפעטער זענען אלע דריי וועקסלען געגאנגען צום פראטעסט, און דער שניידער איז אוועק צו דעם אלטען ליפסקי, ער זאל די וועקסלען בעצאהלען.

דער אלטער ליפסקי האט ווידער דערזעהן, אז די חתימה זיינע אויף די דאזיגע וועקסלען איז א געפעלשטע, האט ער גענומען א ויצעקו, און זיך געווענדעט צו דער פראקוראטור, מ'זאל בעשטראפען די שולדיגע...

אזוי-ארום איז דער זוהן זיינער, לאנזין ליפסקי נעכטען געקומען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק, און ער האט בעקומען 6 חדשים צו זיצען פאר'ן „משווישען זיך" אין נאכמאכען זיין טאטערס אונטערשריפט אויף וועקסלען.

ר״א פידיון — איז נישט געפידיעט

א מעשה מיט א לאדזער יודישען שניידער א שטיקעל סטאווסקי

(2) אין די לאדזער סוחרישע קרייזען טו-מעלט זיך איצט מיט איינעם א לאדזער שניידער, א געוויסען פינקוס ל. וועלכער איז אין שטאט אנגעזאגען פאר א העכסט-ארענטליכען מאן, א גאנצער דושענטלמאן אין מסחר.

דאס שניידעריי האט מען געוואוסט, איז ביי איהם א זייטיגע פרנסה בלויז, און דער עיקר האט ער געהאנדעלט מיט בריליאנטען, און ציה-רונג, פון וועלכען ער זאל האבען געמאכט א ריזיגען פערמעגען — אין די מיליאנען אריין — אזוי האט מען געשמועסט.

ויהי היום האט זיך פון פרעטאריא, דרום-אפריקא, אראפגעכאפט צו איהם צו-גאסט דער קרוב זיינער, א געוויסער מאקס נייפעלד, און איהם צוגערעדט: — זיי נישט קיין שוטה, פיניע-לעבען, קום צו מיר קיין פרעטאריא וועסט מאכען גילדערנע געשעפטען... דארט וואלגערט זיך דאך ממש געלד אין די גאסען.

האט פינקוס ל. געזאגט: טוב, און געמאכט א שווייג פאר אלע, אז ער גייט אוועקפאהרען פון לאדז.

אויף דער שנעל האט ער נאר, אויף איי-גענע וועקסלען אנגעמאכט קניות פון פערשידענע מלבושים, דער עיקר פוטערווארג, אויף אנ'ערך הונדערט טויזענד זלאטעס...

ויברח — און ער איז אנטלאפען צוזאמען מיט דער משפחה זיינער טאקי סאמע ערב פסח.

דער ערשטער האט זיך וועגען דעם גרויסען בראך דערוואוסט דער סוחר געווירץ, (האט א גע-וועלב פון שניידער-צוגאטען), ביי וועלכען דער אנטלאפענער האט אנגענומען סחורות אויף 5 טוי-זענד זלאטעס, און ער האט פלינק צונויפגערופען די איבעריגע בעלי-חובות, דורך אנאנסען אין דער צייטונג, און נישט מאכענדיג קיין לאנגע שהיות האט מען דעם ענין איבערגעגעבען אין דער פרא-קוראטור.

אזוי ווי מ'איז דערגאנגען (נישטא קיין סודות אויף דער וועלט), אז פינקוס ל. געפינט זיך אין לאנדאן און אז ער האט אהין איבערגעוויזען דורך דער פערמיטלונג פון א באנק א סומע פון 300 טויזענד זלאטעס — האט מען קודם כל און ראשית חכמה ארויסגעלייגט אנ'ארעסט אויפן ביסעל כסף...

פינקוס ל. דער גאנצער קונקער מיט א נון האט אין לאנדאן זייענדיג דערשנאפט, אז זיין שמיי-דריידעלע קאן איהם קאסטען 3 מאל אזוי פיל, ווי ס'איז בסך הכל ווערט, האט ער גענומען די פיס אויף די פלייצעס און איז, בהרפותינו הרבים, אראפגעקומען קיין לאדז, וואו ער האט זיינע חובות אויסגעגליכען.

לאכט מען און מען דערציילט, אז אוועק-פאהרענדיג איצט פון לאדז האט פינקוס ל. געהאט דעם פנים פון א גרייפ-פרוכט... מאהר זויער, חי זיס, און מעהר געל, ווי גרין...

מאטאציקל-קאטאסטראפע לעבען יוליאנאוו

(2) אויפ'ן זגערזשער שאסע, לעבען יוליא-נאוו האט' נעכטען פאסירט א מאטאציקל-קאטא-סטראפע, מיט וועלכען עס איז געפאהרען, אין דער ריכטונג צו זגערוש, דער שאפער פון דער לאד-זער עלעקטראווניע טשעסלאוו דאכניעווסקי מיט זיין בעקאנטער זאפיא יוזשוויאק.

ווען דער מאטאציקל איז האסטיג געפאהרען לעבען יוליאנאוו, איז פלוצים פון טראטואר אראפ-געשפרונגען עפעס א דורכגייער און זיך א וואורף געטון אונטער'ן מאטאציקל.

דאכניעווסקי האט, בכדי אויסצומיידען אנ'-אומגליק, שארף א קערפווע געטון אין א זייט, און דער מאטאציקל איז אריינגעפאלען אין א גרוב אריין צושמעטערענדיג זיך אויף שטיקלעך.

על פי נס איז דאכניעווסקי מיט זיין בע-גלייטערין ארויס מיט גאנצע ביינער.

לייכט-פערוואונדעטע האט זיי פאגאטאוויע אפגעפיהרט אהיים.

דאס'ס משפחה פיהלט זיך בעסער

(2) די פאריגע וואך האבען מיר מיטגעטיילט וועגען דער אויסערגעוועהנליכער טראגעדיע, וואס האט זיך אפגעשפילט אויף גדאנסקא 74, וואו דער ד״ר פילאזאפיע יוליוש דאם מיט זיין פרוי דארא און טאכטער אילאנא זענען בעגאנגען זעלבסטמארד דורכ'ן פער'סם'ן זיך מיט ווערא נאל.

בידוע האט מען די פער'סם'טע אין א שווע-רען צושטאנד אפגעפיהרט אין פאזנאנסקי'ס שפי-טאל.

איצט דערוויסען מיר זיך, אז די דאמ'ס זענען געקומען צו זיך, און די דאקטוירים האבען די האפענונג צו דערהאלטען זיי ביים לעבען. אויב עס וועלען נישט געשעהן עפיס קאמפליקאציעס, וועלען זיי נאך די וואך פערלאזען דעם שפיטאל.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז לעת עתה איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען קאנקע-רעט, וואס עס איז געווען די סיבה פונם זעלבסט-מארד אין דער רייכער משפחה.

פאליציי פיהרט ווייטער די אויספארשונג.

א גרויסער
טעאטער-יום-טוב!
ביילעס! פרעהליכע ביילעס!
פייערליכע ערעפנונג
פון זומער-סעזאן
אין רעפרעזענטאנץ-טעאטער
„ראזמאיטאשטשי"
צעגעלניאנא 27, טעל. 125-12.

פרייטאג,
דעם 4=טו מאי, 9 אווענט

א גרויסער טעאטער=יום-טוב!
לעבעדיג און לוסטיג!
אלע, אלע קומען בעגריסען דעם ליבען גאסט, דעם, וועגען וועלכען איהר האט אזוי פיל געהערט, דעם יודישען שעוואליער, דעם פארם-פערדיגען, צאפעלדיגען, זינגענדיגען, טאנ-צענדיגען, פעפערדיגען כוף-קאמיקער

אונזער דעוויז:
דאס שענסטע פונ'שענסטען
דאס בעסטע פון בעסטען

פסח'קע בורשטיין

אין דער גרעסטער אמעריק. הומאר-פולער אפערעטע

א חתונה אין שטעטל

20 שלאגער-נומערן, איינער שענער פון צווייטען

צוזאמען מיט דעם בעוואוסטען כאראקטער-קאמיקער יעקב פישער מיט די בעסטע ווארשאווער סטאר=ארטיסטען: פ' אנעטא רייזער און שמחה נאטאן בראש.

פאבאר פון יאהרגאנג 1913

הויבט זיך אן מארגען, מיטוואך

(א) מארגען מיטוואך, דעם 2-טען מאי ה. י. 8 אין דערפריה דארפען זיך שטעלען צו דער מיליטער-איבערזיכט פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומ. 1 (פיעטריקאווער 89) די פאבאר = פליכטיגע פון יאהרגאנג 1913, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2 קאמיסאריאט מיט די אותיות:

A B C D F G H Ch K

פאר דער פאבאר = קאמיסיע, נומער 2 (פיעטריקאווער 89) קווער-אפיצינע, צווייטער שטאק, די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1913, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 1-טען קאמיסאריאט מיט די אנפאנג-אותיות:

A B C D

פאר דער פאבאר = קאמיסיע נומער 3 (פיעטריקאווער 165) די פאבאראווצעס פון יאהר-גאנג 1912, קאטעגאריע B, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2-טען און 11-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף אלע אותיות.

די פאבאראווצעס דארפען האבען ביי זיך א פערזענליכען דאקומענט, אדער אנ'אויטענטיש=קייט-שיין מיט א פאטאגראפיע, א רעגיסטראציע-שיין, אנ'אדראטשעניע=קארטע, א שול-שיין און א פאך-בעשטעטיגונג.

דעם 15 יוני ענדיגען זיך די לימודים אין די שולען

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, האט דער שול-אינספעקטאריאט אין לאדז נעכטען דערהאלטען א פעראָרדענונג פון קוראטאריום פון ווארשא=לאדזער שול-קרייז וועגען דער פערענדיגונג פונ'ם לויפענדען שול-יאהר.

לויט דער דאזיגער פעראָרדענונג וועט דער לעצטער טאג פון די לימודים אין די מיטעל=שולען און פאלקס=שולען זיין דעם 15 יוני.

פונ'ם 15 ביז'ן 22 יוני וועלען פארקומען עקזאמענס פאר נייע קאנדידאטען.

די קינא'ס וועלען אננעהמען דעקלאראציעס

אלס מיטגלידער פון ל.א.פ.פ.

כדי מעגליך צו מאכען ברייטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג זיך איינצושרייבען אלס מיטגלידער פון ל.א.פ.פ. וועט מען קענען אונטער-שרייבען דעקלאראציעס אין דער קאסע פון יעדען קינא, אויפן ארט וועט מען גארנישט דארפען צאה-לען, ווייל מיט דער אינקאסא וועלען זיך בעשעפ-טיגען ספעציעלע פונקציאנערען פון ל.א.פ.פ.

דער מיטגלידס-אפצאהל בעטרעפט איינגאנצען 50 גראשען א חודש, און איינשרייב-געלד, אדער אנדערע אפצאהלען ווערען נישט גענומען.

ווער ווייסט?

מיט 8 טעג צוריק איז ארויסגעגאנגען פון שטוב אין ראדאגאשטש, ספאצעראווא 16, דאס 7-יעהריגע קריסטליכע יונגעל זענאן לעוואנדאווסקי און ביז היינט איז ער נישט צוריקגעקומען, ער איז פערפאלען געווארען ווי אין וואסער אריין. ער האט געטראגען א היטעל, מיט א העלען פאלטא.

זיינע עלטערן בעטען רחמנות צו האבען און ווער עס ווייס עטיס וועגען דעם יונגעל צו מעל-דען צו די עלטערן.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנד-לונג און ספעציעלע בעראטונג.
אלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעסשניצע-פרייזען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

דאנצער, זגערזשער 57, גראשקאווסקי, 11 ליסטאפאד 15, גארפיין, פילסודסקי 54, רא-דזינסקי, פיעטרקאווער 165, רעמביעלינסקי אנ-דזשעיא 28, שימאנסקי, פשענדזאלניאנא 75.

זיצונג פון וואיעוואדעז=ראט

נעכטען, דעם 30 אפריל, איז אונטערן פארזיץ פון וואיעוואדע ה' האוקע נאוואק פארגע-קומען א זיצונג פון וואיעוואדזטווע-ראט, אויף וועלכער דער וואיעוואדע האט, — נאכ'ן עפענען די זיצונג און אנשקיצירען די סינטעטישע ווירט-שאפטליכע סיטואציע, ארומרעדען די וויכטיגסטע בעשלוסען פונ'ם נייעם זעלבסטפערוואלטונגס-גע-זעץ און שילדערענדיג די קומענדיגע מלוכה-אר-דענונג אויפ'ן יסוד פון דער נייער קאנסטיטוציע — אפגעגעבען דעם וואיעוואדזטווע-ראט א בעריכט וועגען דעם אלגעמיינעם מצמד אין דער וואיע-וואודזטווע, וועגען דער טעטיגקייט פון דער מלוכה-אדמיניסטראציע אויפ'ן שטח פון דער וואָ-יעוואודזטווע אין דער צייט פון 1930/1, 1931/2/3 און וועגען די וויכטיגסטע פלענער אויף דער צוקונפט.

אויף דער דאזיגער זיצונג האט אויך אפגע-געבען א בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פון דער וואיעוואודזטווע-אפטיילונג פאר דער אויבענדער-מאהנטער צייט — דער אינזש. טאדעאוש שווי-נארסקי.

מענשען, וואס ליידען פון שווערען שטוהלגאנג

און הערען דערביי נאך פון מאסט-דארם-קראנקהייטען און הטמאר-דאלקן אמען געקווועלט ווערען, נעהמען צו דער דארם-רייניגונג פריהמארגענס און אוונט צו א פערטעל גלאז נאטירליך ביטערוואסער

Franciszka Józefa

צו פערלאנגען אין אפטייקען און סקלאד-אפטעקנס.

נייער האנדעלס-קאָדעקס

שותּפות-אונטערנעהמונגען

אנ׳אָפענער שותּפות אָדער ווי ס׳האָט געהייסען לויטן אַלטען האַנדעלס-קאָדעקס, אַ פירמאָווע ספּולקע, איז אַ שותּפות, וואָס פיהרט אין געמיינזאַמען נאָמען אַ פערדינסט-אונטערנעמונג אין גרעסערען מאַסשטאַב. אַזאַ שותּפות דאַרף געפיהרט ווערען אויפן סמך פון אַ שריפטליכען אָפּמאַך. יעדע ענדערונג פון די אָפּמאַך-בעשטימונגען מוז האָבען די הסכּמה פון אַלע שותּפים.

אַנ׳אָפענער שותּפות מוז אַריינגעטראָגען אין האַנדעלס-רעגיסטער: די פירמע, זיץ-אָרט און די בראַנזשע. די נעמען און פאַמיליע-נעמען פון די שותּפים און זייער רעכטליכע טאָטפעהיגקייט, די נעמען און פאַמיליע-נעמען פון די פּערזאָנען, וועלכע זענען בערופען צו רעפּרעזענטירען דעם שותּפות און דעם אופן פון רעפּרעזענטירען, די פאָרגעקומענע ענדערונגען און די אַנגעוויזענע אומשטענדען.

יעדער שותּף איז בערעכטיגט און זאָגאָר פערפליכטעט אַריינצוציהען דעם שותּפות אין האַנדעלס-רעגיסטער. צום רעגיסטרירען דאַרפען בעגלייגט ווערען רעיענטאַליש בעשטעטיגטע מוסטערען פון אונטערשריפטען פון די פּערזאָנען, וועלכע רעפּרעזענטירען דעם שותּפות.

די פרויען פון די שותּפים זענען דעסגלייכען אויך בערעכטיגט אַריינצוטראָגען אין האַנדעלס-רעגיסטער אַנ׳ענטשפּרעכענדע בעמערקונג וועגען זייערע אינטערציזיע-אַקטען.

אַנ׳אָפענע שותּפות מעג ערווערבען רעכט, נעמען אויף זיך התחייבות׳ן, איינקלאָגען און ווערען איינגעקלאָגט.

יעדער שותּף האָט רעכט צו רעפּרעזענטירען דעם שותּפות. אַפגעמען ביי־א שותּף דאָס רעכט צו רעפּרעזענטירען דעם שותּפות קאָן מען נאָר אויפ׳ן סמך פון אַ געריכטס-אורטייל. די רעכט פון אַ שותּף צו רעפּרעזענטירען אַ שותּפות בעציהט זיך אויך אויף דער מעגליכקייט צו פערקויפען און פערפאַכטען אומבעוועגליכע גיטער, איינצושטעלען און אָפּצורופען אַ פּראָקורא.

פאַר די התחייבות׳ן פון שותּפות איז פערענטוואָרטליך יעדער שותּף לגבי די קרעדיטאָרען מיט זיין גאַנצען פערמעגען סאָלידאַריש מיט די איבעריגע שותּפים און מיט׳ן שותּפות. דער כּלל האָט אויך אנ׳אָנווענדונג בעת אנ׳אויפלאָזשטש. אויב אימיצער טרעט צו אלס שותּף צו אַ שוין עקזיסטירענדען שותּפות נעמט ער דערמיט איבער די פערענטוואָרטליכקייט פאַר די פריהערדיגע התחייבות׳ן, דאָס זעלבע גילט אויך ווען עס האַנדעלט זיך וועגען צוטרעטען אַלס שותּף צו אַנ׳אונטערנעמונג פון אַנ׳איינפּערזאָניגען סוחר. אַלע געגענזייטיגע פאָרבעהאַלטען זענען נישט גילטיג.

כּל זמן דער שותּפות דויערט, האָט קיין שותּף נישט קיין רעכט צו מאָנען פון אַ בעל-חוב זיין טייל חוב בעזונדער, ער האָט אויך נישט קיין רעכט פאַרצולייגען זיין פּערזענליכען קרעדיטאָר, אַז ער זאָל זיך אָראָפּציהען די סומע פון חוב, וואָס קומט פון איהם דעם שותּפות. דעסגלייכען האָט אויך נישט קיין רעכט אַ בעל-חוב פון שותּפים צו פערלאַנגען, אַז דער שולדיגער חוב זאָל געדעקט ווערען מיט דער סומע, וואָס איהם קומט פון איינעם פון די שותּפים.

ס׳איז נישט גילטיג קיין שותּפות-אָפּמאַך, לויט וועלכען ס׳ווערט איבערגעגעבען זייטיגע פּערזאָנען אָנצופיהרען מיט׳ן שותּפות, אויסשליסענדיג די שותּפים.

אויף צו ערטיילען אַ פּראָקורא מוז די הסכּמה פון אַלע שותּפים, וועלכע זענען בערעכטיגט אָנצופיהרען מיט׳ן שותּפות, דאַגעגען אָפּרופען אַ פּראָקורא קאָן יעדער שותּף.

אַ שותּף, וועלכער פיהרט אָן מיט׳ן שותּפות, האָט נישט קיין רעכט צו פאָדערען פערגיטיגונג פאַר זיין פּערזענליכער אַרבייט. אַ שותּף, וועלכער האָט אַריינגעטראָגען אין שותּפות בלויז אַרבייט, בעטייליגט זיך נישט אין היזקות. יעדער שותּף האָט רעכט צו פאָדערען, אַז ס׳זאָל איהם אויסגעצאָהלט ווערען פון שותּפות 4 פּראָצענט יעהרליך, לויט זיין אַנטייל, אפילו אויך דאַן, ווען דער שותּפות האָט געבראַכט היזקות.

כּל זמן דער שותּפות, דויערט, האָט קיין שום שותּף נישט קיין רעכט צו פערלאַנגען, אַז דאָס פערמעגען פון שותּפות זאָל צוטיילט ווערען.

פערוואונדעט אמעוברת׳דיגע פרוי

דער שולדיגער איז ארעסטירט געווארען

(א) בעכטען איז אויף קאַשטשעלנאַ 5 (אין כּוונא) פאָרגעקומען אַ געשלעג צווישען דעם ווירטס זוהן יאַן שולץ און דער איינוואוינערין פון זעלבען הויז, אַ געוויסע קאַטאַזשינאַ בזשעזשינסקאַ.

אויף דעם דאָזיגען הויף געפינט זיך אַ גערטענדעל, וואָס געהערט אויך צו דעם זעלבען ווירט לאַדיסלאַוו שולץ. די קינדער פון דעם דאָזיגען הויף האָבען אויסגעריסען עטליכע בלומען, דעם ווירטס זוהן יאַן שולץ איז אָבער צוגעלאָפען צו די קינדער און זיי געגעבען שלאָגען. די איינוואוינערין בזשעזשינסקאַ האָט זיך אָנגענומען פאַר די קינדער, דערפאַר האָט דעם ווירטס זוהנדעל דערלאַנגט דער בזשעזשינסקאַן מיט אַ ציגעל אין בויך אַריין (די בזשעזשינסקאַ איז אגב געווען אין אַנדערע אומשטענדען), און זי איז אַנידערגעפאַלען אין אָהנמאַכט.

די פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל און דאָס פּיפּיגע זוהנדעל פון׳ם ווירט איז אַרעסטירט געוואָרען, ביז צום פערענדיגען די אויספאָרשונג.

א בענזין=אויפרייס

אין רעזולטאַט 2 פערוואונדעטע

(וו) אויף קאַפּערניקאַ 42 געפינט זיך אַ כעמישע וועשעריי פון איינעם אַלעקסאַנדער יאַסקולסקי.

בעכטען 5 נאָכמיטאָג איז יאַסקולסקי געשטאַנען און געפּוצט מלבושים מיט בענזין. אין אַ געוויסען מאָמענט, איז אין חדר, וואו יאַסקולסקי האָט געאַרבייט, אַריין מיט אַ ליכט זיין מיטהעלפערין אננאַ אורבאַנסקאַ.

פונ׳ם אָנגעצונדענעם ליכט האָט זיך אָנגעכאַפּט דער בענזין, און עס איז ענטשטאַנען אַ שטאַרקע עקספּלאָזיע, וואָס האָט אַרויסגעוואָרפען אַלע שויבען אין דער וועשעריי.

די אויסגעבראָכענע שרפה האָבען איינגעלאָשען די אָנקומענע פייערלעשער, און יאַסקולסקין האָט מען אַ געפעהרליך אָפּגעבריהטען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

אויך דער אורבאַנסקאַ האָט פּאָגאָטאָוויע ערטיילט ערשטע הילף.

W żreorganizowanym wydziale „Safes“

BANKU HANDLOWEGO w ŁODZI

SP. AKC. (KOŚCIUSZKI Nr. 15)

została otwarta dla wygody Sz. Klienteli

Przechowalnia,

przyjmująca za niewielką opłatę na przechowanie różne przedmioty w opieczętowanych kufrach, walizach i t. p., co jest szczególnie dogodne dla osób, udających się **w podróż, na letniska i t. d.**

בילדער = אויסשטעלונג פון מארצעלי סלאדקי

אויף טרוגוטאַ 6, אין פּאַרטער-זאַל פון האָטעל „סאַוואָי“ געפינט זיך די בילדער-אויסשטעלונג פון בעקאַנטען מאָהלער מאַרצעלי סלאַדקי. דער קינסטלער, וואָס שטאַמט אָב פון לאָדז, איז דאָ נישט לאַנג, ערשט געקומען קיין פּוילען, נאָך לאַנגע יאָהרען שטודיום אין מינכען, פּאַריז און אין אַנדערע שטעט. דאָרט האָט דער קינסטלער אַריינגעזאַפּט אין זיך די הויכע קולטור פון מערב אייראָפּאַ, נישט פערלירענדיג אָבער זיין קינסטלערישע אייגענאַרט.

מאַרצעלי סלאַדקי איז אַ קינסטלער, וואָס יאָגט זיך נישט נאָך אויסערליכע עפעקטען. אין זיין מאָהלעריי איז דאָ פיל דורכגעטראַכטקייט און מאָס. ער בעזיצט אַ ברייטע סקאַלע פון וואַרימע און קאַלטע טענער און רייכע ניואַנסען. דער קינסטלער בענוצט זיך כמעט קיינמאָל נישט מיט׳ן שפּאַכטעל, זיין קאָלאָריט איז ריין און פערמאָגט אַ בעזונדער פאַר איהם כאַראַקטעריסטישע לייכטענדיגקייט.

מאַרצעלי סלאַדקי נעמט זיינע טעמאַטען פון רייכען און בונטען לעבען, ער הילט זיי נאָר אַרום אין זיינע וויזיעס פון פאַרב און ליכט, ער קריסטאַליזירט זיי, אָפּוואַרפענדיג אַלעס איבעריגע און צופעליגע.

אַ בעזונדערע נייגונג האָט דער קינסטלער צו מאָהלען דאָס צירק-לעבען: די קלאָוענס און פּאַיאַצען, די פאַרביגע וואַנדערוואָגענס, און בכלל דאָס בונטע בעוועגליכע לעבען פון צירק, וואָס פערמאָגט אין זיך פיל אומגעוועהנליכעס און מאָהלערישעס. ער מאָהלט אויך גערן די פישער ביים ים, מיט די שווערע האַמעטנע גופים, מיט די רויהע, רויטע פּנים׳ער, ווי ס׳וואָלטען זיי ים-שטורעמס פון פעלזען אויסגעקריצט. דאַן זעהען מיר די פּעיזאַזשען פון דרום-פראַנקרייך געהאַלטען אין ווייכען און וואַרעמען טאָן. שטאַרק זענען אויך איינינגע שטיללעבענס, ווי די פרוכטען און זאַכען אויף זיי וואָלטען טאַקע שטיל, אין זיך פערשלאָסען, געלעבט.

אַ בעזונדערען אינטערעס רופען אַרויס זיינע גראַפישע אַרבייטען, וואו דער קינסטלער דריקט אויס אין דער טעכניק פון שוואַרץ-ווייס אַזעלכע פיינע ניואַנסען, וואָס זענען שווער אָפּט אַרויסצובעקומען דורך גאַמען-רייכקייט פון פאַרבען. שטאַרק זענען זיינע בליישטיפצייכנונגען, דאָס זענען קליינע סקיצען, וואָס זאָגען אָפטמאָל מעהר ווי גרויסע בילדער.

מאַרצעלי סלאַדקי פערמאָגט אין זיין אַרט מאָהלען עפּעס לירישעס, אינטימעס, נאָהענטעס. עס פילט זיך אין זיינע אַרבייטען נאָך דער איינפלוס פון די אימפּרעסיאָניסטען, נאַטוראַליסטען ד. ה. די וועלט אָפּגעשפּיגעלט אין איינעמען טעמפּעראַמענט. די צווייטע הויפּט-אייגענשאַפטען פּלאַסטישקייט און אייגענאַרט מאַכען די זאַכען פון דאָזיגען קינסטלער פאַר ווערטפול און אינטערעסאַנט.

פ. ג.

Dr. REICHER

פּאַלודניאָווא 28, טעל. 93-201

ספּעציאַליסט

פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג.

סעקסועלע בעראַטונגען און פסיכאָ-אַנאַליזען

נעהמט אָן פון 8–11 פריה און פון 5–8 אָווענד

DR. MED. H. LUBICZ

פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנק.

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 41-32.

עמפּפאַנגס-שעה׳ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאָג און יו״ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל

PROSZKI

«KOWALSKINA»

STOSUJE SIĘ PRZY UPORCZYWYCH

BÓLACH GŁOWY

KONIECZNIE ZE ZNAKIEM „SERCE W DIERŚCIENIU"

FABRYKA CHEM.-FARMAC. A. KOWALSKI, WARSZAWA

דער אריער-פאראגראף 98

ר. איזראעל

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

— איך בין ביי דעם ענין שטאַרק פּערזענליך אינטערעסירט, האָט פריצי געזאָגט, אַזוי אַז איך קען אייך קיין עצה נישט געבען, איהר ווייסט דאָך, אַז איך האָב פשוט געוואָלט צוגנבענען דאָס פּאַפּיר פון פערשוואונדען ווערען פון דאַנען

— אויף דעם קען איך דאָך אָבער בשום אופן נישט דערלויבען, נאָכמעהר דערפאַר, ווייל איך האָב אַ בעפעהל אויף מאָרגען צו פעראָפענטליכען ביידע אויטענטישע פּראָטאָקאָלען סיי פון דעם פערשטאָרבענעם אַדוואָקאַט הערץ און סיי פון דעם כלומרשט געשטאָרבענעם הייבריך זאַקס

— הייסט דאָס דאָך, אַז איך בין געקומען צו דער ריכטיגער צייט, האָט פריצי נאָך געפּיבען די דריגע פאַר הומאָר

— ביין, דאָס הייסט, אַז איהר האָט דאָס אַביסעל פערשפּעטיגט, איך קען מעהר נישט אין איצטיגען מאָמענט סימולירען די דאָזיגע גנבה, דאָס וועט זיין צופיל אויפפאַלענד

— האָב איך פאַר אייך אַן עצה, אויב איהר ווילט מיר ווירקליך אַ טובה טון און אויב איהר ווילט ווירקליך בערוהיגען אייער געוויסען בנוגע די אַלע אומגערעכטיגקייטען, וועלכע ווערען דאָ אָפּגעטון

— דהיינו? וואָס איז דאָס פאַרא עצה, אויב זי וועט באַר זיין אננעהמבאַר, וועל איך זיכער דערויף מסכּים זיין, ווייל איך וויל טאַקע אַ טובה סיי אייך און סיי הייבריך זאַקס און גלייכצייטיג וויל איך ווירקליך בערוהיגען מיין געוויסען

— אַלזאָ, מיין פאָרשלאָג, אַז איך זאָל בעהמען דעם דאָקומענט און פערשוואונדען ווערען פון דאַנען, אָבער אײדער איך וועל אוועקפאָהרען פון דאַנען, וועל איך שרייבען אנ׳אייגענהענדיגען בריף צום פּלאַץ-קאָמענדאַנט האַנס פאָן האַמערשטיין, אין וועל כען איך, וועל זיך מודה זיין, אַז איך האָב בעגנבעט די קאַנצעלאַריע פון „ברוינעם הויז“ און האָב צוגענומען דעם דאָקומענט, וועלכער וועט פעהלען, ער קען שוין בעקומען דעם בריף אין משׂושה אַרום, ווען איך וועל שוין דאָ נישט זיין, פערשטעהט זיך, אַז ער וועט באַלד פעראָרדנען אַנ׳אויספאָרשונג און ס׳וועט ענטדעקט ווערען די גנבה אָהן אייער הילף און אָהן דעם בעדאַרף, אַז איהר זאָלט ווען דעם דאַרפען צו מעלדען אייער מאַכט

קראַביבג האָט זיך פערטראַכט דער פאָרשלאָג איז ווירקליך געווען אננעהמבאַר, ער קראַבינג פיליך, קען דאָך נישט זיין פערענטוואָרטליך פאַר אַלע בעראַמטע אין „ברוינעם הויז“, נאָכמעהר דערפאַר, וואָס פריצי איז נישט אַנגאַזשירט געוואָרען דורך איהם, נאָר דורך העכערע פּערזענליכקייטען רעקאָמענדירט געוואָרען און האָט געגעסען דעם גרעסטען צוטרוי ביי אַלע

— גוט, האָט קראַבינג געזאָגט, איך געה איין דערויף

קראַבינג האָט צוריקגעגעבען פריצין דאָס פּאַפּיר וועלכעס ער האָט נאָך געהאַלטען אין האַנד, פריצי האָט דאָס גענומען און זאָרגפעלטיג בעהאַלטען אין טאַש אַריין, דאַן האָט ער זיך אוועקגעזעצט און צוגעשריבען אַ בריף צו האַנס פאָן האַמערשטיין:

— דעם בריף וועל איך אוועקשיקען מיט אַ שליח פון דער באַהן.

— גוט, זייט מצליח, האָט קראַבינג געזאָגט, דריקענדיג פעסט די האַנד פון פריצין.

קאפיטעל 20

נאך נישט גענוג...

פריצי איז אַרויס אין גאַס, כדי דאָס לעצטע מאָל זיך אַדורכצושפּאַצירען איבער דער שטאָט, אין וועלכער ער האָט פערבראַכט מעהר, ווי אַ העלפט פון זיין לעבען, ער איז געווען פולשטענדיג רוהיג

פריצי איז נישט געווען קיין רעוואָלוציאָנערער כאַראַקטער, דערפאַר אָבער אַ קעמפענדער, ער האָט נישט געהאַלטען פון קיין געוואַלד־איבערקעהרעניש, אָבער ער איז געווען אַ גרויסער אָנהענגער פון אויסגעהאַלטענעם און עקשנותדיגען קאַמף פאַר פרינציפּען און ידיעות, וועלכע ער האָט אָנגענומען איינ׳ם לעבען, ביי דעם דאָזיגען קאַמף האָט ער נישט אָפּגעטרעטען אַפילו אויף אַ האָר און איז געווען גרייט זיך אַליין מקריב צו זיין פאַר די אידעען, וועלכע ער האָט געהאַלטען פאַר ריכטיג און עהרליך. גאַר איז אין זיין קאַמף געגאַנגען טריט ביי טריט, פאַרזיכטיג און זיכער. ער האָט איצט מעהר נישט געהאַט וואָס צו טראַכטען. אַלץ איז שוין ביי איהם געווען פערטיג, ער איז געגאַנגען איבער דער הויפּט-גאַס און כּסדר באַטראַכט די שטורמיסטישע אָפיצירען, וועלכע זענען חוצפּהדיג געגאַנגען איבער דער גאַס און געמיינט, אַז די וועלט איז זייער

פריצי האָט איצט נישט געוואָלט זיך מיט קיינעם צוזאַמענטרעפען און האָט געמאַכט דעם אָנשטעל, ווי ער וואָלט געווען שטאַרק פערנומען. ער האָט בעגריסט אַ יונגע דאַמע, וועלכע איז אין דעם מאָמענט פערביי געגאַנגען, דאָס איז געווען קעטע זאַנדער, זי האָט געשעמט אלס די שענסטע פרוי אין דער שטאָט, זי איז דורך צוויי יאָהר געווען די פרוי פון גראַף העלדאָרף, וועלכער האָט זיך פערליבט אין איהר ווען ער איז אַמאָל געווען אין אולם. גראַף האָט מיט איהר געלעבט צוויי יאָהר און דאַן האָבען זיי זיך געשיידט, ער האָט איהר אָבער איבערגעלאָזען זעהר פיל געלד. נאָך דעם דאָזיגען חודשדיגען מאַן האָבען זיך אַנגעהויבען צו איהר צו שדכנען די פאַרנעהמסטע לייט אין דייטשלאַנד, ערשטענס צוליב איהר גרויס פערמעגען, וועלכעס זי האָט געהאַט בירושה פון גראַף העלדאָרף און צווייטענס צוליב איהר שעהנקייט, קעטע זאַנדער האָט זיך אָבער נישט געאיילט אַ צווייט מאָל חתונה צו האָבען, זי איז אַפילו נישט געווען געפאַהרען אין דער גרויסער שטאָט, זי האָט געמאַכט דעם אַנשטעל, ווי זי וואָלט געווען שרעקליך אומגליקליך נאָך דער שיידונג מיט איהר מאַן, זי האָט זיך צוריק בעזעצט אין איהר געבורטס-שטאָט אולם און האָט דאָ געפיהרט אַ עלעגאַנט הויז, איהר וואוינונג איז געווען דאָס אָרט, וואו סײ זענען זיך צונויפגעקומען די אַריסטאָקראַטען פון שטעטעל, דאָרט זענען פאָרגעקומען די קאָנצערטען און צונויפקומען דאָרט איז געפיהרט געוואָרען די פּאָליטיק פון דער שטאָט, דאָרט זענען אָנגענומען געוואָרען פריהער די בעשלוסען ווי אין מאַגיסטראַט, דאָס וואָס איז בעשטימט געוואָרען ביי קעטע זאַנדען אין הויז האָט שוין מעהר נישט געקענט געענדערט ווערען

די געזעלשאַפט וועלכע איז זיך צונויפגעקומען איז פון שטענדיגע צייטען געווען שטאַרק אַנטיסעמיטיש און קיין יודען האָבען אין דער דאָרטיגער געזעלשאַפט נישט געהאַט קיין צוטריט, נישט קיין יודישער וויסענשאַפטס-מאַן, נישט קיין יודישער אינדוסטריעלער, נישט קיין יודישער אַדוואָקאַט אָדער דאָקטאָר. זענען קיינמאָל נישט איינגעלאַדען געוואָרען צו די דאָרטיגע בעראַטונגען, הגם פיל פון די דאָזיגע יודען האָבען זיך אָהין געשטופּט. הייבריך זאַקס האָט געוואוסט וועגען אַלעם, וואָס קומט פאַר אין דעם סאַלאָנען פון קעטע זאַנדען, אָבער ער האָט קיינמאָל נישט געפּרובט דאָרט אַריינצוקומען, הגם ער איז געווען פון די גרעסטע כּלל־טוער אין שטעטעל,

(פאָרטזעצונג קומט)

די פעטיציע-אקציע פון די רעוויזיאניסטען

פארלעזונג פון זאב זשאבאטינסקי

אין שטאט האבען זיך שוין בעוויזען די ערשטע פארלען, וועלכע זאמלען אונטערשריפטען אויף דער פעטיציע פון די רעוויזיאניסטען, ווי מען אינפארמירט אונז ווערען די אונטערשריפטען-זאמלער זעהר גוט אויפגענומען, אזוי אז שוין אין די ערשטע טעג זענען צונויפגעזאמעלט געווארען 5000 אונטערשריפטען.

דאנערשטאג, דעם 3 מאי קומט פאר אין פילהארמאניע א גרויסע פארלעזונג פון דעם רעוויזיאניסטישען מנהיג זאב זשאבאטינסקי.

זשאבאטינסקי וועט רעדען אויף די טעמא: „סטאווסקי-פראצעס, פעטיציע, פאלעסטינא-פאנדען.

פון יודישען טעאטער „פילהארמאניע“

היינט דינסטאג אורקע נאכאלניק'ס דין טוירע, מיט די ארטיסטען ר. שושנה און מ. לאמפע אין די הויפט ראלען, צוזאמען מיט זייער אנסאמבל.

מארגען, מיטוואך, שפילט די טרופע אין פאביאניץ.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, דעם 1-טען מאי 1934

7 צייט-סיגנאל, 7,05 גימנאסטיק, 7,25 גראמאפאן, ידיעות, 7,40 גראמאפאן, 7,55 הויז-ווירטשאפט. 11,40 פרעסע, קאמוניקאט, 11,57 צייט-סיגנאל, 12,05 מוזיק· ידיעות, 12,33 מוזיק, 12,55 ידיעות, 3,05 עקספארט, קאמוניקאט, 3,20 קאמוניקאט, 4,05 פון פ.ק.א. 4,20 רעפערא, 4,35 געזאנג, 4,50 קאנצערט, 5,30 רעפערא פאר מאטאזשיסטען, 6,10 מוזיק-קאסטעל, 6,25 קאנצערט, 6,55 פערשידענעס, 7,15 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאט פון לאדז, 7,25 פעליעטאן, 7,40 ספארט, ידיעות, 8,02 אפערעטקע אין 3 אקטען, 10,30 טאנץ-מוזיק, 11 ידיעות, קאמוניקאטען, 11,05 טאנץ-מוזיק.

* * * *

פון אויסלאנד

6,30 מאסקווא – קאנצערט, 6,30 מאסקווא סימפ. קאנצערט, 8,20 בוקארעשט – סימפ. קאנצערט, 8,45 מיילאנד – אפערעטקע, 9,10 בערא-מינסטער – „די מאי-קעניגין“ אפערע אין 1 אקט פון גליק.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	–	–	–	82.50
3 פראצענטיגע	בוראוולאנע		–	43.85
4 „	דאלארוביקא		–	53.30
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)			62.50
8 „	ווארשאווער לאנד-בריף			55.00
8 „	לאדזער	„	„	49.00
ענגלישער פונט	–	–	–	27.07
דאלאר – אפיצ.	5.26	נישט אפיצ.	–	5.22
גאלד-דאלאר	–	–	–	8.98
גאלד-רובל	–	–	–	4.66
דייטשער מארק	–	–	–	2.03

צום 40-יעהריגען יובל פון מ. דארגושאנסקי

דער בעקאנטער, פאפולערער דיריגענט, קאמפאזיטאר און מוזיק-קריטיקער מ. דארגושאנסקי פייערט דעם 40-יעהריגען יובל פון זיין מיהפולער ארבייט אויפ'ן געביט פון זיין מוזיקאלישער טעטיגקייט, אלע ווייסען, אז ס'איז נישט פערהאן און ס'איז נישט געווען קיין איין יודישער מוזיק-פעראיין אין לאדז, קיין איין יודישער כאר, וועלכער זאל אין זיין ענטוויקלונגס-געשיכטע נישט האבען צו פערצייכנען דעם נאמען פון דארגושאנסקי'ן.

אלע ווייסען זייער גרויסע פערדינסטען אין דער סינאגאגע, וואו דארגושאנסקי האט מיט זיין דיריגענטען שטעקעלע, אין פערלויף פון צעהנדליגער יאהרען ענטציקט טויזענדער און טויזענדער מתפללים אלע ווייסען וויפיל קאמפאזיציעס סינאגאגאלע און וועלטליכע דארגושאנסקי האט געשאפען און זיי ווערען געזונגען אויף דער גאנצער וועלט.

אט די אלע פאר וועלכע דארגושאנסקי האט אזויפיל געשאפען האבען זיך צונויפגענומען און בעשלאסען אויף א גראנדיעזען אופן צו פייערען דעם 40-יעהריגען יובל פון פערדינסטפולען מוזיקער, אמ-וועניגסטענס זענען אבער ביז יעצט פערטרעטען אין דעם יובל-קאמיטעט און אין דער יובל-ארבייט די שילער פון מ. דארגושאנסקי.

דער בעל-היובל האט דורך די צעהנדליגע יאהרען ארבייט אין לאדז אויפגעהאדעוועט טויזענ-דער און טויזענדער שילער אויסער דיריגענט, מוזיק-קריטיקער און קאמפאזיטאר, איז דארגושאנסקי גע-ווען אויך איז א נ'ערשטקלאסיגער מוזיק-פעדאגאג און דורך זיין שול זענען אדורכגעגאנגען די טויזענדער און טויזענדער שילער, וועלכע האבען גענאסען פון איהם די רוחניות, די געזאנג-קונסט אין זייער לעבען.

די שילער פון דארגושאנסקי זענען צו זייט און צושפרייט איבער דער גאנצער וועלט וואו ס'לעבען פאר יודען. דארגושאנסקי איז אומעטום בעליבט און איצט האבען זיינע טויזענדער שילער די מעג-ליכקייט אפצודאנקען דעם פעדאגאג פאר דער מיה, וועלכע ער האט זיי אוועקגעגעבען. יעדער שילער פון דארגושאנסקי'ן דארפען פיהלען פאר זיין חוב אנטיילצונעהמען אין יובל פון מ. דארגושאנסקי, דורך מיטארבייט, דורך אנטיילנעהמען אין דעם גרויסען יובל-קאנצערט און דורך אנדערע מעשים.

צו דעם ווערען אלע זיינע געוועזענע און איצ-טיגע שילער אויפגעפאדערט.

א געוועזענער שילער

ישראל אלטער

צו זיין אויפטריט אויפ'ן מיטוואכדיגען יובל-קאנצערט אין „פילהארמאניע“

ווי ווייט אלטערס קומען נאך לאדז, אויף דער יובל-פייערונג פון דיריגענט דארגושאנסקי, האט געמאכט א רושם אין אונזער שטאט, קען דינען אט דער צופעליגער שמו עס'אין מיטען גאס מיט א פשו-טען יודען:

— פאניע ד—סקי, קומט טאקיש דער חזן אלטער צו אייער יובל-קאנצערט?

— ער קומט, זאלען מיר ביידע אזוי געזונט זיין.

— ווערט איהר מיר אם ירצה-השם האבען פאר א גאסט צו אייער קאנצערט, מיין שוועסטערקינד פרץ איהר מוזט איהם געוויס קענען, ער איז א שאפער מבגן — האט ער מיר דערצעהלט, אז אלטער איז א שארפער זאגער

איך קען נישט אלטערן אלס זאגער, און אויך נישט אלס מגיד, און אלס גבאי זאגט... אט אב' ארימאן א נדבה אודאי נישט, נאר אז פרץ זאגט, איז געזאגט...

איצט וועל איך „זאגען“, וואס פרץ מיינט: ער מיינט אלטער'ס זינגען וואס איז איהם געבליבען אין זכרון נאכ'ן לעצטען קאנצערט: פרץ קען נישט פערגעסען אלטערס „רבונו-של-עולם“ אזוי ווי אלע קענען דאס נישט פערגעסען.

און ערשיקט זיין שוועסטערקינד, צו מיין אומ-בעקאנטען פשוטען יוד אויך הערען אלטערען, און זאל ג... נישט קענען אזוי פערגעסען ווי אלטער זאגט „דעם רבונו-של-עולם“.

אט דא ליגט די מאכט פון אלטערן-

אלטער „זאגט“ אליין מיט הארץ, מיט הכנה, נישט גלאט אין דער וועלט אריין, ווי אנדערע חזנים: מיט א בעט-צע-פער-געשריי, מיט אביסעל פאלצעט, מיט פיל צוקאלעטשעטע ווערטער, געהויגען און גע דרייהט, נישט אהער און נישט אהין.

אלטער'ס יעדע פראזע, יעדעס ווארט, יעדען קנייטש איז מוזיקאליש און שטימליך געניי אויס-גערעכענט, אז עס ווירקט אפילו אויף פרצען מיט זיין שוועסטערקינד.

אלטער זאגט מיט אזא פלאמיגע התלהבות, מיט אזויפיל רעליגיעזע עסטעטישע פערטיפונג, וואס עס פאסט זיך לפני מלך מלכי המלכים.

און ווען אלטער זאגט און צעויגט זיך, און געהט אריין אין עקסטאז, דאן... איז דאס פלאם-פייער, ממש א ענטפלעקונג פאר וועלכע פרץ מיט זיין שוועסטערקינד בעקומט... „אימתא דרקיע“.

מיין ליבער אומבעקאנטער פשוטער יוד פרצעס שוועסטערקינד, אלטער קומט בעשטימט.

D-ski

איינהייטליכע קאיעטען פאר קינדער פון פאלקס-שולען

(א) די שול-מאכט האט בעקומען א פער-ארדנונג, לויט וועלכער עס ווערט איינגעפיהרט אנ'איינהייטליכער טיפ פון שול-קאיעטען פאר די שילער פון פאלקס-שולען.

דורך דער ספעציעלער ליניאטור פון די קא-יעטען איז מען אנב אויך אויסען צו אפהיטען די ראיה פון די קינדער.

איבערגעפאהרען דורך אנ'אויטא

(א) אויף בזשעזשינער 115 האט דער אויטא מאביל, וואס איז אנגעפיהרט געווארען דורכ'ן שא-פער אהרן קאץ פון ראווא, איבערגעפאהרען א געוויסען לייב וואלקאוויטש פון בזשעזשין.

די פאגאטאוויע האט וואלקאוויטשען ערטיילט די ערשטע הילף און איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דער שאפער איז צוגעצויגען געווארען צו גע-ריכטליכע פעראנטוואָרטליכקייט.

פון יוד. טעאטער אין פילהארמאניע

צו די גאסטשפילען פון ר. שושנה און מאריס לאמפע מיט אורקע נאכאלניקס „דין טוירע“

אין דער יודישער שרייבער-וועלט איז אור-קע נאכאלניק אהן ספק אנ'ערשיינונג, וועלכע ציהט גרויסע אויפמערקזאמקייט.

שרייבען פון לעבען פון דער אונטערוועלט, בעזונדערס פון דער יודישער, איז נישט קיין נייעס אויף דעם יודישען ביכער-מארק. שלום אש, בימקא, א. מ. פוקס און אנד. האבען יעדער אויף זיין קינסטלערישען שטייגער, ארייגעבליקט אין די געסלעך פון דער יודישער אונטערוועלט, און יעדער פון זיי האט לויט זייערע דיכטערישע כחות ארויסגעבראכט פאר אונז פאעטישע שאפונג, בעהויכט מיט בעשטימטע אידעאישע כוונות. זיי האבען גענומען דאס לעבען פון דער אונטער-וועלט, נאר אלס רויה-מאטעריאל, וואס דארף די-נען זייערע קינסטלערישע אמביציעס.

אורקע נאכאלניק איז אבער דער היפך פון זיי, ער האט נישט קיין קינסטלערישען צוגאנג צו זיינע ארבייטען. ער זאמעלט נאר צונויף דאס רויהע מאטעריאל פון לעבען פון דער אונטער-וועלט און דערלאנגט דאס אונז רויהערהייט, אין זיינע איינדרוקספולע שילדערונגען; דאס דאזיגע רויהע מאטעריאל קאכט זיך נישט אדורך ביי איהם, ווי ביי א קינסטלער, אין זיין טיפער אי-נערליכקייט, נאר ער שטעלט עס פאר אונז פאר אין דער גאנצער נאקעטער גרויליכקייט, ווי ער האט עס אליינס אבסערווירט — און, נישט מיט וויינציג ליידען, אליין איבערגעלעבט, אט די אלע שוידערליכקייטען פון דער גרויער ווירקליכקייט.

אורקע נאכאלניק האט גרויסע פער-דינסטען פאר זיינע, ווי מען דארף עס אנרופען, מעמוארען, וואס זענען זיכער א גרויס געווינס, פאר ספעציאליסטען-קרימינאלאגען און צווישען די יוריסטיש-קרימינאליסטישע שטודיומס-ביכער דארפען זיינע ווערק אהן ספק פערנעמען איינע פון די וויכטיגסטע ערטער.

אורקע נאכאלניקס מעמוארען פון אונטער-וועלט-לעבען, זענען אונפערגלייכליך מיט דעם אלעם, וואס מיר האבען ביז איצט געוואוסט פון דעם דאזיגען לעבען.

פאר דער ביהנע אבער, אויב מען וויל אריבערטראגען אהין שטיקער פון זיינע מעמוארען, דארפען זיי ערשט ווערען קינסטלעריש בעארבייט און מיט גרויס זארגפעלטיגקייט אויסגעקליבען.

די ביהנע איז נישט דאס זעלבע וואס א בוך. די ביהנע פערמאגט א פארהאנג, און דער פאר-האנג דארף נישט נאר זיין די גרעניץ צווי-שען צושויער און אקטיאר, נאר די גרעניץ צווי-שען נישטיגע, פערבילינטע לעבענסבילדער און פולבלוטיגע, טאלאנטפולע סצענישע שאפונגען. אויף יענער זייט פארהאנג דארף אונזער לעבען ארויסקומען קריסטאליזירט און גערייניגט. אויף דער ביהנע דארף מען ווייזען דאס שוין בעוואק-סענע פעלד פון אונזער לעבען, אבער נישט, ווען מען בעמיסטיגט דאס פעלד...

אויב אורקע נאכאלניק שילדערט אונז אויף, אין זיינע מעמוארען, מיט דער רויהער ברוטאלי-טעט פון דעם בונטען אונטערוועלט-לעבען, האט ער געזארגט דערפאר, אז דאס אלץ זאל זיך גע-פונען אין א ראם, וואס האלט צוזאמען און לאזט עס נישט צושווימען. אויף דער ביהנע אבער, האט מען אין זיין „דין טוירע“ ארויסגעווארפען א בי-סעל ברעקלעך פון דער פיקאנטעריע פון זיינע רייכע שילדערונגען, נאר נישט בעוויזען די דאזי-גע ברעקלעך צוזאמענצונעהמען און צו פערפעס-טיגען. שווימען דעריבער אויף דער ביהנע סצענ-קעס און בילדער אהן א פארוואס און אהן א פארוואען, צולאזען און הפקר'דיג, שאפט זיך דערי-בער א נישט-בע'טעם'טער בייגעשמאק.

עס ליגט אבער דארט א סך ארטיסטישע מיה און אנשטרענגונגען פון אזעלכע גוטע אקטיארען ווי פרוי שושנה, לאמפע און לאנדוי, וועלכע ווערען נישט שלעכט אונטער-געהאלטען מיטן מיטשפילען פון די אקטיארען קליין, רייכענבערג, האמבורגער, באלבירסקי א. א.

טעאטער-מענש.

ראדיא-ווינקעל

סענסאציאנעלע מלחמה פון אנ'אמע-ריקאנער ראדיא-דאקטאר

ד"ר דוד ברינקליי (אזוי הייסט ער) וועלען וועלכען מען האט ביז איצט גאר נישט געוואוסט, האט מיט זיין ראדיא-סטאציעלע אנגעמאכט א רעש און ארויסגערופען א שטורם פון פראטעסטען פון דער אמעריקאנער דאקטוירים-וועלט.

ד"ר ברינקליי האט פערשטאנען זיין אויפגא-בע פון טראגען הילף דער ליידענדער מענשהייט אויף פאלגענדען אופן: מיט דער הילף פון זיין ראדיא-סטאציע האט ער געמאלדען אין דער וועלט אריין, אז ער וועט געבען מעדיצינישע עצות דורכ'ן ראדיא פאר די אלע, וואס וועלען זיך צו איהם ווענדען בריפליך אדער טעלעפאניש. פאר אזא עצה וויל ער נישט מעהר ווי צעהן סענט. זיינע אויס-רעכנונגען האבען איבערגעשטיגען אלע ערווארטונגען. שוין דעם ערשטען טאג האט ער בעקומען לערך הונדערט בריף מיט אנפראגעס און מיט יעדען טאג איז די צאהל בסדר געשטיגען. זיין ערפאלג האט ער געהאט צו פערדאנקען דעם אומשטאנד, וואס אין די שטאטען קאנזאס, אקלאהאמא און טעקסאס זענען פערהאן פערוואפענע ישובים, וואס געפינען זיך צעהנדליגער און זאגאר מעהר ווי הונדערט קילאמעטער ווייט פון א גרעסערער שטאט. אין די דאזיגע ווילדע געגענדען איז דער-ריבער גארנישט פון די לייכטע זאכען צו בעקומען א באלדיגע מעדיצינישע הילף. ד"ר ברינקליי איז ממש פערפלייצט געווארען פון בריף און דאלא-רען. יעדען אווענד האט ער זיך אוועקגעזעצט ביי זיין ראדיא-סטאציע און אויפ'ן גרונד פון די בעקומענע בריף האט ער זיך דורכגעשמועסט מיט יעדען קראנקען בעזונדער, געשטעלט דעם דיאג-נאז פון דער קראנקהייט און ציקטירט דורכ'ן ראדיא, וואס פאר א מעדיצין צו מאכען און צו איינבעהמען.

ד"ר ברינקליי איז אין משך פון א קורצער צייט געווארען דער איינפלוסרייכסטער מאן אין גאנץ טעקסאס. זעהענדיג, אז זיין „ביזנעס“ איז „אל-רייט“ איז ער צוגעטרעטען צו פערגרעסערען די קראפט פון זיין ראדיא-סטאציע, כדי די ווייטסטע פראווינצען פון אמעריקא זאלען איהם אויך קע-נען הערען. ער האט איינגעלאדען עטליכע דאק-טוירים ספעציאליסטען, וועלכע האבען געענטפערט דורכ'ן ראדיא, יעדער פון זיין ספעציאליטעט.

ווייזט אויס, אז די דאזיגע ראדיא-„לעטשניצע“ האט א שטארקען קלאפ געטון די פרנסות פון די איבריגע דאקטוירים פון אלע דריי שטאטען און די האבען געמאכט א ויצעקו. סטייטש, ווי מעג מען דאס געבען מעדיצינישע הילף, נישט אנקו-קענדיג און נישט אנטאפענדיג דעם קראנקען? עס האבען נישט געהאלפען די פראטעסטען פון ד"ר ברינקליי, אז צו איהם ווענדען זיך הויפטזעכליך קראנקע, וואס האבען נישט אין דער נאהענט קיין שום מעדיצינישע הילף. עס האבען אויך נישט געהאלפען די טויזענדער דאנק-בריף און פעטי-ציעס פון די קראנקע, מען זאל נישט סקאסירען די ראדיא-סטאציע פון ד"ר ברינקליי צוליב דער געפעהרליכער העצע פון די איבריגע דאקטוירים פון די שטאטען, וואס האבען זיך געפיהלט בע-דראהט אין זייערע פרנסות פון ברינקליי'ס ראדיא-סטאציע, און זיי האבען פערשפרייט וועגען איהם כל'ערליי פליאטקעס און פאשקווילען, אז ער פיהרט זיך נישט אויף אנשטענדיג, אז ער האט זיך גע-לאזט מאכען א כעריונגע־ונגס — אפעראציע אז"וו. די דאקטוירים-קאמער האט איהם פערבאטען צו געבען מעדיצינישע עצות דורכ'ן ראדיא.

ד"ר ברינקליי געהערט אבער נישט צו די מענשען, וואס רעזיגנירען אזוי לייכט פון קאמף און ער האט בעשלאסען די קאנזאמער דאקטוירים אפצוטון אויף „טערקיש“. א פערביטערטער האט ער איינגעפאקט זיין טשעמאדאן מיט זאכען און אפגעפאהרען קיין ריא-גראנדע דא טעקסאס, וואו עס פערפליכטעט שוין דאס מעקסיקאנישע געזעץ. דא האט ער זיך געדונגען א ווילע, אויפגעשטעלט די אמת'ע גרויסע ראדיא-סטאציע, אנגאזשירט דאק-טוירים-ספעציאליסטען און ארטיסטען.

ער „היילט“ ווייטער מיט ערפאלג די קראנ-קע און צווישען איין עצה און דער אנדערער פיה-רען דערווייל אויס די ארטיסטען עטליכע פרעהליכע נומערן, וואס זאלען הייטער מאכען די קראנקע. פערשטעהט זיך, אז אויך דא האט זיך אנגעהויבען א פערביטערטער קאמף פון די ארטיגע דאקטוי-רים מיט ברינקליי.

דערווייל אבער מאכט ד"ר ברינקליי מיט זיין ראדיא-סטאציע גלענצענדע געשעפטען.

DR. MED.

H. Różaner

הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.

עמפפאנגט פון 8–10 און פון 5–8 אוו.

Karasiński i Kataszek מיט זייער פענאמענאלען אנסאמבל. פון היינט דעם 1. מאי ד. י. הויבען אן קאנצערטירען די בעקאנטע קאמפאזי־טארען אין פוילען און אין אויסלאנד

באמערקונג: פולשטענדיג נייע קינסטלערישע קרעפטן. דאנערשטאג, שבת, זונטאג און יום־טוב **Five o'clocki**

Grand Hotel
SALA MALINOWA

קלאנג־קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט און פאלגענדע טעג! די פערל פון דער פוילישער פראדוקציע היינט און פאלגענדע טעג

ליבט... האט גערן... שעצט...

אין די הויפטראלען: **Loda Halama, Eugenjusz Bodo, Pogorzelska, Znicz, Walter i Sielański**
אנהייב פון די סעאנסען 4 א זייגער נאכמיטאג.

פויליש־פאלעסטינישע האנדעלס־קאמער
אפטיילונג אין לאדז, פיעטריקאווער 118
ארגאניזירט גרופען־אויספלוגען קיין פאלעסטינע
דער לעצטער טוריסטען־אויספלוג אויף דער VI לעוואנטינער אויסשטעלונג אין תל־אביב
איז דעם 14־טען מאי ד. י.
סוחרים און אינדוסטריעלער, וועלכע פאהרען אויף דער לעוואנטי־נער אויסשטעלונג און וועלען אונבעדינגט צוריקפאהרען אין דער צייט, וואס די וויזע איז גילטיג (3 חדשים) קענען אויפן גרונד פון א בעשטעטיגונג פון דער קאמער בעפרייט ווערען פון דער צוואנג־קויציע — 1800.— זל. צוליב דער גרויסער צאהל אנמעלדונגען, איז ווינשענסווערט, פריהער צו בעשטעלען פלעצער.
אינפארמאציעס און איינשרייבונגען: אין דער פויליש־פאלעסטינישער האנ־דעלס־קאמער. אפטיילונג אין לאדז, פיעטריקאווער 113, אין די ביורא־שעה'ן פון 10—1.30 און פון 4—6.30.

עלעגאנטע דאמען און הערען
טראגען
לוקסוס־שיך
בײַ L. ODERBERG

דיפלאמירטער צעך־מייסטער
אין לאדז, פיעטריקאווער 17
לעצטע מאדעלען! שעהן און עלעגאנט!
צוגענגליכע פרייזען!

די שענסטע און די בעסטע
קונסט־פאטאגראפיעס
ווערען אויסגעפערטיגט אין דעם פאטאגראפישען אטעליער
„פאלאניא"
11 יערזשעגא 11
3 פאסטקארטען דאפעלט רעטושירט און א שפיגעלע מיט אנ'אייגען בילד 3
נאר פאר 1.75 זל.
באמערקונג: אין מיין אטעליער געפינט זיך זעהר שעהנע קאסטיומען צו יעדער אויפנאהמע גאנץ בחנם.
נוצט אויס די געלעגנהייט און געדענקט די אדרעס.
„POLONIA"
אינהאבער פון דער דיפל. פאטאגראפיע גומערמאן. לאדז, יערושעגא 11.
צוזאמען טראמווײַ נומער 3.

שייטלען
מיט פאריזער שרינד־ און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט
בײַ קערש,
סקווערא 15

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנסן ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס
א יונגע פון 18 יאהר איז נויטיג. צו ערפאהרען די אדרעס אין אדמיניסטר.

ס'ווערט געזוכט א טויגליכער מענש צו זיין משמש ביי א רבין. ערקונדיגען זיך ביי איטשע טענענבוים, פלאץ־קאש־טשעלני 5. 1266

ס'ווערט געברויכט א קוואליפיצירטער שטיק־ארבייטער צו מענער־בעשטעלט, טאריף ערשטע סארט. זאפארט צו מעלדען זיך ביי פ. אייפער, גראסמאנא 3. 1760

קוואליפיצירטע ארבייטער מענער־בעשטעלט, קענען זיך זאפארט מעלדען פיעטריקאווער 64, 4־טען איינגאנג ערש־טער שטאק. 1768

ס'ווערט געברויכט אנ'ערשטקלא־סיגע קוואליפיצירטע רעק־נייהערין. — רובין, פיעטריקאווער 64.

לאקאלען
א זוניג צימער מיט א בעזונדערן איינגאנג אפצוגעבען פאר יונגעלייט אדער פאר פריילינס. וואלטשאנסקא 43, וו. 6.

פערשידענעם
פערלוירען געווארען זונטאג א בייטעלע מיט שליסעלעך אויף רוג זשעלאנא. אפ־צוברענגען געגען בעלוינונג צו שלעסער, גדאנסקא 23 1767

צוליב אפרייזע איבערצוגעבען א קאשע־מיהל אויף קרעפט מיט די נייעסטע איינ־ריכטונגען, דרעוונאווסקא 9. 1762

ברילליאנטען גאלד, זילבער, לאמ־בארד־קוויטעס קויפט און צאהלט די העכסטע פרייזען יובילער מ. מיזעס, פיעט־ריקאווער 30.

איך זוך א שטעל צו א קינד אדער צו א קראנקע אפצופאהרען אין א קור־געגענד. זעהר מעסיגע פערלאנגען. אפער־טען אונטער „№ 10" אין אדמיניסטר. פון דער צייטונג. 1757

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na imię Chaim Tenenbaum, Cegielniana Nr. 19. 1761

Palaleum
אידעאלע כארניקעס אין וואוינונגען און אויף זומער־וואוינונגען
צום פרייז 50 גר. א מעטער 100c/m ברייט
צו בעקומען אומעטום.

Poradnia WENEROLOGICZNA
הויט און ווענערישע קראנקהייטען
איז געווארען איבערטראגען אויף **2 זשעלאנא 2**
(פיעטריקאווער 47)
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד, זונטאג און הגאות פון 9—2 מיטאג.
א וויזיט 3 זל.
פון 11—1 מיטאג און פון 3—4 נאכמ. נעמט אן א פרוי־דאקטאר.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט, סיפיליס און טריפער־קראנקהייטן, בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום־טוב פון 8—2 נאכמ.

Dr. med. S. KRYŃSKA
הויט און ווענערישע קראנקהייטען (פרויען און קינדער)
צוריקגעקעהרט
SIENKIEWICZA 34, tel. 146-10
נעהמט אן פון 10.30 ביז 12
און פון 3 ביז 4 נאכמיטאג.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין־קראנקה.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

Dr. med.
OŁ. ZADZIEWICZ
ספעציאל־ארצט פאר האלז, נאז, אויערן און קעהל־קאפף־קראנקהה.
Piotrkowska 164
tel. 125-26.
נעהמט אן פון 4 ביז 8 אווענד.

Mentopinol-Glob
א מיטעל געגען טובערקולעס, אסטמע און לײַדען פון אטעם־וועגען.
„Uniwersal"
היילט רעוומאטיזם און אלערליי נערווען־ווייטאגען.
„Hebrolin"
א מיטעל געגען ליׁשאיעס, עגזעמע און הויט־שיילונג.
Bobo - Glob
פודער פאר קינדער.
Proszek „Glob"
בעזײַטיגט קאפ־וועהטאג.
עטפעהלט
Laboratorjum przy Aptece
Dr. Far. ST. TRAWKOWSKIEJ
w ŁODZI.

פאדאטעק אבראמאווי
אדוואקאטיעס וועגען פאדאטעק אבראמאווי, שרייבט
דאס קאנצעסיאנירטע
ביטשריפט־ביורא
פאר אדמיניסטראטיווע און געריכטליכע ענינים פון
י. ה. בוזיז,
לאדז, אגראדאווא 3

LECZNICA
chorób
uszu, nosa i gardła
מיט שטענדיגע בעטען
עס ארדינירען די דאקטוירים:
Dr. IMICH, Dr. WOŁYNSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

לעטשניצע „OMEGA"
פון דאקט. ירים־ספעציאליסטען
גרובנא 9, טעל. 142-42
ס'ווערט אנגענומען אויפ'ן ארט, וויזיטען אין דער שטאדט. געבורט־הילף, ערצטליכע אנאליזען. קווארץ־לאמפן, רענטגען, דיאטערמיע. אפאראטורקעס און זאשטשיקעס.
בעראטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום־טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען

ברוך־קראנקע!!!
ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט אין לאדז, פון דעם אין גאנץ פוילען בעריהמטען ספעציאליסט ארטא־פעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

Dyr. J. Rapoport

אין דער ארטאפעד. הייל־אנשטאלט, ספעציעל פאר אלער־ארט ברוך־קראנקע (רופטורען) בײַ מענער, פרויען און קינדער, ווי אויך פאר אלערארט קאליקעס און פעהלערן פון גוף. אלע ליידענדע אויף די שווערסטע, פערעלטערטסטע און געפעהרליכ־סטע ברוכען ווערען מיט דעם גרעסטען ערפאלג, אהן שום אפע־ראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער געהיילט.

ברוך־ליידענדע!

פערלאזט נישט די קראנקהייט, — ווײַל דער ווינקעל־ברוך אז מען פערנאכלעסיגט ווערט ער גרויס ווי א מענשען־קאפ, און עס פעלט אריין אין דעם בוים און דער קראנקער אין א גרויסער סכנה. מען פערדרייען זיך די קישקעס קאן מען ווערען ברענדיג און שטארבליך. — ספעציעלע ארטאפעדישע וואו הייל־באנדאזשען פון מײַן ארטאפעדי. הייל־אנשטאלט בעזײַטיגען שנעל און זי־כער די שווערסטע און געפעהרליכסטע ברוכען פעסט ארטאפ. הייל־באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך־באנדאזשען נעמען ארויס זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!
אין מײַן ארטאפעד. הייל־אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די הײַלבארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרימונג פון רוקען־בײן (Skrzywienie Kręgosłupa), בײַנער־שווינדזוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס בײַ קינדער און ערוואקסענע, קינסטליכע גומענע הענט (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שטערצליכע פלאט־פיס לויט גיפס־מאדעל.

אכטונג! אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל־אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.
30 יעהריגע פראקטיק, פולע גאראנטיע!
ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו. עס ווערען אויך אנגענומען טעלעפאנישע באשטעלונגען. (קאפיט־באריך). אכטונג!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט אין לאדז
Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

דאנקזאגונג.
היערמיט דריק איך אויס מײַן בעסטען און הערצליכסטען דאנק דעם ה' דיר. י. ראפאפארט, בעוואוסטער ארטאפעד. ספעציאליסט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פאימער, טראגט, פאר זײַן גרויסע מיה און וואונדערבארע היילונג, וואס ער האט צוגעהײַלט מײַן 5־יעהריג מײַדעלע'ן קראנק געבורט'יל, וועלכע האט נישט געקאנט ארומגעהן און מעה־רערע כירורגען האבען פערארדענט אײַנגיפס יאהר צו ליגען אין גיפס. יעדער ווי גאר דער ספעצ. דיר. י. ראפאפארט האט נאר אנגעהויבען מײַן געפעהרליך קראנק קינד צו בעהאנדלען, איז זי געווארען באמת געראטעוועט. מיט זײַן פאכקונדיגע און צוגעפאסטע אנגעלעגטע ארטאפעדישע הייל־גארסעט, איז מײַן קינד אזוי געהײַלט געווארען, אז זי בעקומט זיך אויסצוציעהען און פיהלט זיך זעהר גוטער. פאר זײַן פארטרעפליך בע־האנדלונג, אז מײַן קינד בלײַבט איך איהם אייביג פיל דאנקבאר.
(—) **Herman Edward Lebrecht,** Friedhofsverwalter
Łódź, Zgierska 127.
דער ארגינאל דאנק־בריף איז בײַם רעיענט ראסמאן אין לאדז אונטער רעפ. נומער 2988 אין אויגוסט 1932 בעשטעטיגט. (40)

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה	
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב־יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען	
אין טעקסט—40	—60 . 4
זאפ'ן טעקסט—12	—18
ליניעס דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט	

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס נאכפאלגענדע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס־פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פאהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און פאר מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנט־ווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען טעגליך פון 9 ביז 6, שבת און יו"ט פון 6 ביז 9.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

האנדווערקעריי און האנדעל

די האנדווערקער-קאמער בעמיהט זיך

צו פערלייכטערן די פארשריפטען ביים אנמעלדן געזעלן און די פערזיכערונגס-אנשטאלטן

די פארמאליטעטן, מיט וועלכע עס איז פערבונדען דאס מעלדען געזעלען אין די פערזיכערונגס-אנשטאלטען איז זעהר קאמפליצירט און מאכט גרויסע שוועריגקייטען די האנדווערקער-ווארשטאטען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דער פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן אין פערשטענדיגונג מיט די בעזונדערע קאמערן אונטערגענומען אן אקציע ביים מיניסטעריום פון געזעלשאפטליכער שוץ, אז די איצטיגע פארשריפטען זאלען אפגעשאפט וועררען און ס'זאל אריינגעפיהרט ווערן נייע, וועלכע וועלען פשוטער מאכען דעם אופן פון מעלדען געזעלען דורך די האנדווערקער-קאמערן.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די לאדזער האנדווערקער-קאמער זיך געווענדעט צו אלע צעכען און האנדווערקער-ארגאניזאציעס צוצושיקען דער קאמער אויספיהרליכע ידיעות וועגען די שוועריגקייטען אויף וועלכע זיי טרעפען אן ביים מעלדען זייערע געזעלען, בעזונדערס דארף מען מיטיילען די האנדווערקער-קאמער: 1) וועגען די שוועריגקייטען ביים מעלדען געזעלען, 2) ביים אויסמעסטען דעם אפצאהל, 3) ביים צאהלען די סקלאדקעס, 4) ביים דערהאלטען די טערמינען פון מעלדען געזעלען און אפצאהלען די סקלאדקעס און 5) ביים איבעררעכענען די חודשפערדינסטען אויף וועכענטליכע.

דער גאנצער מאטעריאל דארף צוגעשטעלט ווערען אויף 2 טיילען 1) בנוגע ארבייטסגעבער, וועלכע בעשעפטיגען לכל הפחות 4 געזעלען און צוריבער דעגען די מחויב קאלעקטיוו צו מעלדען זייערע ארבייטער, 2) בנוגע ארבייטסגעבער וועלכע בעשעפטיגען אממייסטענס 3 ארבייטער און זיי מוזען אינדיווידועל מעלדען זייערע ארבייטער אין די פערזיכערונגס-אנשטאלטען.

דער לעצטער טערמין פון איבערשיקען די ידיעות אין דער האנדווערקער קאמער ענדיגט זיך דעם 5. מאי.

נאר האנדווערקער, וואס האבען האנדווערקער-קארטען

קענען געניסען פון הנחות ביים אומזאץ-שטייער

דער אקטועלסטער פראבלעם פאר'ן כלל האנדווערקער איז לאדז איז די פינאנציעלע הנחות פאר האנדווערקער-ווארשטאטען ביים אויסמעסטען דעם אומזאץ-שטייער. היות ווי אין די היגזיגע האט די פינאנץ-מאכט פערשידענע ספקות, האט דאס פינאנץ-מיניסטעריום אויסגעשיקט צו אלע פינאנץ-קאמערן אן אויספיהרליכען צירקולאר, וועלכער וועט אפשאפען אלע ספקות.

דאס בעזיצען א האנדווערקער-קארטע איז דער ענטשיידענדער בעדינג אנצווענדען הנחה-סטאווקעס פון אומזאץ-שטייער, וועלכע זענען פאראויסגעזעהען פאר האנדווערקער-ווארשטאטען, אנדערע מאמענטען זענען אהן שום בעדייטונג, די הנחות ווערען אנגעווענדעט אזוי לאנג ביז די וואיעוואודזטווע וועט נישט ארויסגעבען איהר דעציזיע, אז די געגעבענע האנדווערקער-אונטערנעהמונג ווערט אנערקענט פאר א פאבריקס-אינדוסטריע.

די שטייער-סטאווקעס, וועלכע זענען פארגעזעהען פאר די האנדווערקער-ווארשטאטען דארפען אויך אנגעווענדעט ווערען בנוגע רעכטליכע פערזאנען, וועלכע בעזיצען האנדווערקער-קארטען.

הנחה סטאווקעס דארפען אויך אנגעווענדעט ווערען בנוגע שותפות מיט בעשרענקטער האפטונג, אויב אלע שותפים בעזיצען האנדווערקער-קארטען.

אין דעם נייעם צירקולאר פון פינאנץ-מיניסטעריום איז צו זעהען, אז יעדער אויפהער פון האנדווערקער-אונטערנעהמונג מוז בעזיצען א האנדווערקער-קארטע.

אויב אין פערלויף פון דער שטייער-צייט געהט דער האנדווערקער-ווארשטאט איבער פון א בעזיצער וועלכער האט א האנדווערקער-קארטע, ווערען די הנחות אנגעווענדעט נאר אויף דער צייט ווען דער ווארשטאט האט געהערט צו דעם, וועלכער האט א האנדווערקער-קארטע.

די פינאנץ-קאמערן דארפען אין פערלויף פון 30 טעג פון דערהאלטען דעם דאזיגען צירקולאר צושטעלען דעם פינאנץ-מיניסטעריום א רשימה פון די ווארשטאטען מיט האנדווערקער-קארטען, בנוגע פון וועלכע די פינאנץ-קאמער האט ספקות, אז זיי האבען די האנדווערקער קארטען בעקומען נישט געזעצמעסיג.

צי וועלען די וואלוטעס ווייטער פאלען?

יעדער מענש, וואס האט נאר צו טון מיט האנדעל אדער פאבריקאציעס, איז אין די לעצטע טעג ווידער אויפמערקזאם געווארן אויף דער פראגע צי וועלען די וואלוטעס ווייטער דעוואלואירט ווערען און וואסערע וואלוטעס וועלען מיטגעריסען ווערען מיט דער כוואליע.

עס איז קיין שום ספק נישט, אז דער דאלאר געהט ווייטער אויפ'ן פייער פון רעוואלוציע. דאס, וואס עס קומט איצט פאר אין דער פינאנץ-און ווירטשאפטס-ספערע אין אמעריקע, שאפט די פולע איבערצייגונג, אז די אמעריקאנער רעגירונג וועט דעוואלואירען דעם דאלאר מיט פרישע 9 פראצ. אזוי, אז דער דאלאר וועט זיין א העלפט פון פריהער, ביי 4,45 זל.

נאך מיט צוויי וואכען צוריק האבען מיר דערציילט אויף דער ערשטער זייט, אז אין אמעריקע ווערט צוגעגרייט א ווייטערדיגע דעוואלואציע פון דאלאר. אין דער הייטיגער וואך האט עס זיך שוין בעגרינדעט. אויף דער גאנצער וועלט איז דער דאלאר געפאלען און שפעטער אין עטליכע טעג איז געווארען ווערען.

נישט קוקענדיג אויף דעם מאנעווער פון דער פעסטקייט אין דאלאר-קורס, איז עס קיין שום ספק נישט, אז דער דאלאר וועט נאך אין גיכען אויפסניי געווארטעט ווערען.

דער נייער דעוואלואציע-שפרונג פון דאלאר וועט איצט שוין האבען א דעצידירענדע ווירקונג אויף די איבעריגע וואלוטעס. אין די פינאנץ-קרייזען איז מען פעסט איבערצייגט, אז פראנקרייך וועט נישט איבערהאלטען א ווייטערדיגע פערפוילערונג פון דאלאר און וועט זיך מוזען דעצידירען אויפגעבען די וועגען פון אמעריקא און ענגלאנד.

אויף אנדערע לענדער וועלען מוזען אנגעהמען שנעלע דעוזיציעס וועגען זייער וואלוטע. ביי א ווייטערדיגער דעוואלואירונג פון דאלאר און ענגלישען פונט וועט עס שוין זיין אונמעגליך זיך צו האלטען ווייטער ביי דער זעלבער טאקטיק פון פעסטער וואלוטע.

מען דארף דעריבער מיט דער גאנצער אויפמערקזאמקייט נאכפאלגען די קורסען פון דאלאר, פון יעדער ווייטערדיגער וואקלעניש קענען ארויסקומען וויכטיגע ענדערונגען.

די וואהלען צו דער האנדווערקער-קאמער

פאר די וואהלען וועט נאך פארקומען א פלענארע זיצונג

(א) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס דער טערמין פון די וואהלען צו דער האנדווערקער-קאמער איז שוין ענטגילטיג פעסטגעשטעלט געווארען אויפן 8 יולי, איז געווארען שטארק אקטועל די פראגע פון קאנדידאטען צו דעם נייעם ראט און פערוואלטונג פון דער קאמער. נישט קוקענדיג דערויף וואס צוערשט קומען נאך פאר די וואהלען צו דעם שטאט-ראט, האבען שוין די האנדווערקער אנגעהויבען צו טראכטען וועגען זייער אייגענער זעלבסטפערוואלטונג.

שהערנעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון פרעזידיום פון דער האנדווערקער-קאמער און ס'איז בעשלאסען געווארען, אז דער איצטיגער ראט זאל נאך אפהאלטען א פלענאר-זיצונג, אויף וועלכער די איצטיגע פערוואלטונג וועט אפגעבען א בעריכט פון איהר ארבייט. די דאזיגע פלענאר-פערזאמלונג וועט פארקומען אין חודש מאי אדער אנהויב יוני.

בעגרעניצען די עקזעקוציעס אויף שטייערן

ביז דער גרוים פון רעקורס

אין עטליכע טעג ארום וועט מען אנהויבען מאכען עקזעקוציעס פאר די נייע שטייערן. דעם 1 מאי איז דער לעצטער טערמין. נאך דעם טאג וועט מען איבעראל אנהויבען מאכען זאיענטשעס, וואס וועט נאכמעהר פערגרעסערן די שטייער-לאסט און דערפאר האט מען מאקי מורא. ווארום קיים הויבט מען אן צו מאכען זאיענטשעס איז שוין נאהענט צו דער עגלה און דער סוחר געפינט זיך שוין אין א שווערער לאגע.

צוליב דעם איז עס העכסט וויכטיג צו פועל'ן, אז פארלויפיג ביז דער ענין פון די איבערנאטירליכע גרויסע שטייערן וועט אויפגעקלערט ווערען, זאל מען דערווייל מאהנען די שטייערן אין דער גרוים, וואס דער סוחר אנערקענט פאר זיין ריכטיגען אומזאץ.

ווער איז בע'עולה'ט געווארען ביים אומזאץ-שטייער?

אינטערווענצען ביי דער מאכט

די מיטגלידער פון קליינהענדלער-פעראיין פאמארסקא 15. וועלכע זענען בעעולה'ט געווארען מיט'ן אומזאץ-שטייער פאר'ן יאהר 1934, און האבען בעלייגט רעקורסען, ווערען אויפגעפאדערט מעלדען זיך אין סעקרעטאריאט, ווייל דער פעראיין שטעלט צוזאמען א רשימה פון-אלע בעעולה'טע און שיקט אוועק מיט א ברייט מאטיווירטען מעמאריאל, אין וועלכען ס'ווערען ארומגערעדט די אלגעמיינע ירידה פון אומזאץ, אפגעשיקט אין דער פינאנץ-קאמער, פינאנץ-אמטען האנדעלס-קאמער.

ס'איז אויך פארגעקומען הייניגע וואך אין צענטראלען קליינהענדלער-פעראיין, פאמארסקא 15 א גאנצע רייה פערזאמלונגען פון בראנזשען-סעקציעס, נעביאל העגדלער-סעקציע, אוואצארניעס-בעזיצער-סעקציע, גאלאנטעריע-סעקציע אויף וועלכע ס'איז ארומגערעדט געווארען: פראגען וועגען שטייערן, האנדעלס-שעה'ן, האנדעלס-ביכער א. א.

שטעמפעל-מארקען צו 50 גר. 1 זל. און 3 זל.

ווערען אויסגעטוישט אויף נייע

שטעמפעל-מארקען פון 50 גר. 1 זל. און 3 זל. ווערען איינגעצויגען און אויף זייער ארט וועלען ארויסגעלאזט ווערען אנדערע.

שילדען-שטייער גרעסער פאר'ן אומזאץ-שטייער

רעקורסען קען אריינגעטראגען ווערען אין דער וואיעוואודזטווע

אין צענטראלען קליינהענדלער - פעראיין פאמארסקא 15 איז אויף די וועכענטליכע שמועסען בעריהרט געווארען די פראגע וועגען שילדען-שטייער.

דער מאגיסטראט האט שוין אנגעהויבען פונאנדערצושיקען די נאקאזען אויף שילדען-שטייער.

און דער ערשטער גרופע (ראיאן) איז דער שטייער פאר דעם גרעסטען טייל קליינהענדלער א געוואלדיגער און שטייגט אריבער דעם אומזאץ-שטייער.

דער נאקאז איז פאר אנדערהאלבען יאהר פאר'ן העלבען יאהר 1933 און 1934. דער שטייער איז צאהלבאר אין פערלויף פון 30 טעג, דערביי אויב דער אונטערנעהמער וויל די שילדען סקאסירען אין מיטען יאהר, האט דאס נישט קיין איינפלוס אויפ'ן שטייער, וועלכער מוז איינגעצאלט ווערען פאר'ן גאנצען יאהר פאראויס.

אין די נאקאזען קען מען אריינטראגען אין פערלויף פון 14 טעג רעקורסען אין דער וואיעוואודזטווע.

פערקלענערט די ארבייט אין די שפינערייען

צוליב'ן קאמף מיט'ן אנאנימען האנדל

(אג) אין דער לעצטער וואך איז אויפ'ן מארק פון באוועל-גארן אין לאדז, די לאגע וויטער נישט געווען קיין גינסטיגע. הגם עס איז געווען א נאכפראגע איז אבער צו טראנזאקציעס געקומען נאר אין אויסנאהמספאלען. עס מוז בעטאנט ווערען, אז דאס וואס די פראגע פון אנאנימען האנדעל איז נאך נישט ערלעדיגט, ווערט זעהר שעדליך אויף דער ענטוויקלונג פון די האנדעלס-בעציהונגען אין דער דאזיגער בראנזשע. אין שייכות מיט דער פערקלענערונג פון דער נאכפראגע האבען זיך די ואפאסען באוועל פערקלענערט. דער באוועל-שפינער-קארטעל האט דעריבער בעשלאסען צו פערקלענערן די ארבייט אין די שפינערייען מיט 4 שעה אין דער וואך און די שפינערייען וועלען דעריבער אין דער צייט פון 14. ביז'ן 27. מאי ארבייטען נאר צו 48 שעה אין דער וואך.

צום פריהלינג

בעזיצט דעם גרעסטען אויסוואהל פון דער נייעסטער אין- און אויסלענדישער קאסמעטיק,

ווי: פערפומען, פודערן, טואלעט-זייפען, קרעמען, זעמטליכע קאל-נישע און בלומען-וואסערן

די איבעראל = בעקאנטע

קאנקורענץ-פערפומעריע פון

J. DRUKIER

5 ZAWADZKA 5, tel. 175-92

בעמערקונג: פאר ענגראסיסטען בעדייטענדער ראבאט.

בעזוכט מיין פערפומעריע און איהר וועט זיך איבערצייגען.

מוסאליני'ס יודישע פריינדין, מארגאריטא סארפאטי

זי איז די צווייטע יודישע פרוי צו שפילען א וויכטיגע ראלע אין מוסאליני'ס לעבען. — די ערשטע, אנזשעליקא באלאבאנאווא האט איהם געגעבען דעם ערשטען הויב אין דער סאציאליסטישער בעוועגונג. — די צווייטע, מארגאריטא סארפאטי, איז געווען זיין „פיהרענדער מלאך" אין דער פאשיסטישער בעוועגונג

די געשיכטע דערצעהלט אונז וועגען דער וויכטיגער ראל, וואס פרויען האבען געשפילט אין דער קאריערע פון שטאאטסלייט. אין די וויכטיגסטע עפאכען פון דער וועלט-געשיכטע שווימען ארויף נעמען פון פרויען, וואס האבען געפירט דעם רודער פון די פאליטישע שיפען און אנגעצייכענט די ריכטונג' וואס די קאפיטאנען זייערע, די שטאאטסלייט' זאלען נעמען.

אט דערשיינען פאר אונז די ריזען פון דער געשיכטע, גרויסע פיגורען, דינאמישע כאראקטערען מיט איבערמעגליכע אמביציעס און גיגאנטישע אויפטואונגען, און דריגגט מען ערייין אביסעל טיפער אין זייער לעבען, געפינט מען אויס, אז דער אין דער סטראטעגישער שריט איז אינספּירירט געווארען דורך א פרוי, אז דער און דער זיג איז געוואונען געווארען דורך דעם קוראזש, וואס א פרוי האט איינגעאטעמט אין א פירער, א. א. וו.

שטעהט פאר אונז דער דיקטאטאר פון איטאליע, בעניטא מוסאליני, שטעדיגט און ביינערט זיך אויף דער וועלט, וואס וויל ניט אויף גיך אנערקענען זיין פאשיזם, וועלכען ער האט איינגעפירט מיט א פעסטער האנד אין זיין איטאליע. קענען מיר מוסאליני'ן אלס א מענש פון שטאל און אייזען, אלס אן אויטאקראט פון ערשטען גראד אלס דער פערזאן וואס האלט גאנץ איטאליע, איר גורל, איר קעניג און איר פאלק אין זיין פויסט; און מיר קענען דעם מיסאליני, וועמעס פאשיסטישער טאלענט רייסט זיך צו ווערען דער סימבאל פון א נייער וועלט-ארדנונג.

און אט דער דאזיגער מענש מיט דער אייזערנער האנט, דעם פנים פון א לייב און דעם ברומען פון א טיגער, קאן צושרייבען א גרויסער טייל פון זיין אנטוויקלונג און זיין וואונדערבארע קאריערע צו דעם איינפלוס, וואס צוויי פרויען האבען געהאט אויף זיין לעבען. און אינטערעסאנט וואס ביידע פרויען זיינען יודישע און ביידענס ווירקונג האט זיך געלאזט שפירען אויף זיין גאנצער קאריע-

פון ה. יאפע

רע אין זיך געלאזט הערען איבער דער גאנצער וועלט. ווייטער איז עס אינטערעסאנט וואס איינע די ערשטע, האט זיך צוליב זיין שפעטערדיגער אנטוויקלונג און אנשויאונגען, אפגעטיילט פון אים און פון זיין פאשיסטישען פראגראם, און די צווייטע איז אים געטריי ביז היינטיגען טאג.

די ערשטע איז אנדזשעליקא באלאבאנאווא ארויסיש-יודישע סאציאליסטין, וועלכע איז אנטלאפען שווייץ פון רוסלאנד צוליב פאליטישע פארפאלגונגען, אזוי ווי א גרויסע צאל איטאליענער האט זיך געפונען אין דעם טייל פון דער שווייץ וואס ליגט נעבען איטאליע, האט זיך באלאבאנאווא אפגעגעבען מיט ארגאניזירען די איטאליענישע ארבייטער דארטען. זי האט אויך אנגעהויבען ארויסגעבען און רעדאגירען די סאציאליסטישע צייטונג "אוואנטי".

ווי מיר ווייסען איז אין יענע יארען (מיט א דרייסיג יאר צוריק) די שווייץ געווען א מקום מקלט פאר רעוואלוציאנערען און ליבעראלען פון פילע לענדער; און די קליינע, שטילע שווייץ איז געווארען א „מאמע" צו זיי אלעמען, און האט אויסגעצויגט א סך קליינע און גרויסע קאלאניעס און גרופעס פון די דאזיגע פיל-שפרעכענדע גלות-קינדער.

אנזשעליקא באלאבאנאווא, וועלכע האט געקענט איטאליעניש ווי א מוטער שפראך, האט זיך, ווי שוין אויבען דערמאנט, אפגעגעבען מיט די איטאליענישע גרופעס, און יעדען טאג פלעגט ברייננגען אין איר ביורא צאלרייכע יונגע איטאליענער, וואס זיינען געקומען אין דער שווייץ, ווייל מ'האט זיי ארויסגעטריבען פון דער היים, און דא האבען זיי געוואלט אנפירען זייער קאמף. איינער פון די דאזיגע יונגען איז געווען בעניטא מוסאליני.

און ארימער בחור, אנגעלאדען מיט דעם גייסט פון קאמף פאר זיין אידעאל, איז ער געקומען צו דער באלאבאנאווא נאך מאטעריעלער שטיצע און אויך נאך בעראטונג ווי אזוי אנצוגעהן מיט זיין רעוואלוציאנערער ארבייט. באלאבאנאווא האט איהם דערנעהנטערט צו זיך, און איהם געגעבען א שטעלע אין איהר צייטונג „אוואנטי". אזוי האט מוסאליני אנגעהויבען זיין קאריערע אלס זשורנאליסט. אויף דעם אופן האט א יודישע טאכטער געגעבען א ווענדונג צו דעם לעבען פון א יונגען מענשען, וואס איז אויסגעוואקסען איינער פון די הויפט וועלט-פיהרער היינט צו טאג.

די פריינדשאפט האט אנגעהאלטען יארען לאנג; און באלאבאנאווא איז געווען מוסאליני'ס נאהענטסטער פריינד און וויכטיגסטע „רביצין", אבער עס האט אזוי פאסירט, אז דער תלמיד איז ארויסגעוואקסען פון די פיר ווענט פון דער רבי-צינ'ס לעהרע, און האט זיך פערנומען אויף א ניי-עם וועג — פאשיזם. און ווען מוסאליני איז גע-ווארען א פערדעטער צו באלאבאנאווא'ס רעליגיע, וואס איז בעשטאנען הויפטזעכליך פון די פרינצי-פען פון סאציאליזם, האט זיך באלאבאנאווא פול-שטענדיג אפגעזאגט פון איהר תלמיד, און האט איהם געלאזט געהן אין זיין וועג.

וואס עס איז געווארען פון דעם דאזיגען פליסיגען, אגרעסיווען תלמיד—ווייסען מיר אלע.

און איצט קומען מיר צו דעם צווייטען עפי-זאד, די צווייטע פרוי, די צווייטע יודין, וועמענס נאמען איז פערבונדען מיט מוסאליני'ן, — אין זיינע יאהרען נאך דעם גלות אין דער שווייץ, און נאך זיין חיגוך אונטער באלאבאנאווא. די דאזיגע פרוי איז מארגעריטא גראסיני סארפאטי.

מארגעריטא סארפאטי איז איצט געקומען קיין נוי-יארק אלס גאסט און איז אויפגענומען גע-ווארען פון די „פיר הונדערט" דא. די סארפאטי פאמיליע איז איינע פון די אנגעזעהענסטע אין איטאליע און ציילט צווישען איהרע מיטגלידער בעריהמטע שריפטשטעלער, דאקטוירים, אדוואקאטען און פאליטיקער.

די געשיכטע פון מאדאם סארפאטי'ס פריינד-שאפט מיט מוסאליני'ן איז פון דעם סארט, וואס האט שוין אנגענומען פערשידענע אויסטייטשונגען. זי איז יאהרען לאנג געווען זיין „רעכטע האנד", די „קראפט הינטער דעם טראן". זי האט אנגעהויבען איהר קאריערע אלס א מיטארבייטערין אין דער „אוואנטי", אין איטאליען, ווען מוסאליני איז נאך געווען א סאציאליסט. איהר שריפטשטעלערישע קאריערע הויבט זיך אן אין דערזעלבער צייט ווי מוסאליני'ס, און פאר צוויי צעהנדליג יאהר איז זי געשטאנען גאר נאהענט צו איהם, אזוי נאהענט, אז זייער פריינדשאפט איז געווארען א טעמע פאר די סקאנדאלען און קאפע-טישלעך פון גאנץ אייראפע. זי איז מוסאליני'ן נאכגעגאנגען גלייך ווי ער האט געגרינדעט די פאשיסטישע פארטיי, און האט אנ-טייל גענומען אין זיין ערשטען מארש קיין רוים, אין דער ארמעי פון די „שווארצע העמדער". זי איז דעמאלט בעעהרט געווארען מיט איינעם פון די ערשטע פאשיסטישע מעדאלען, די גרעסטע אויסצייכנונג, וואס מוסאליני'ס פארטיי האט געשאפען פאר זיינע נאכפאלגער.

מאדאם סארפאטי איז אין איהר יוגענד גע-ווען א שול-לעהרערין, אבער איז איבערגעגאנגען צו שריפטשטעלעריי. זי האט זיך אויסגעצייכענט מיט איהר קריטיק איבער קונסט, און אין דער „פאפאלא ד'איטאליא", איינע פון די וויכטיגסטע צייטונגען, איז זי געווען קונסט-קריטיקערין. צוזא-מען מיט מוסאליני'ן האט זי געגרינדעט און רע-דאגירט די פאליטישע צייטשריפט „געראַרטשיא". אויך א צאהל ביכער, פאעזיע און סקיצען האט זי פערעפענטליכט, וועלכע זענען ווייט צערשפרייט צווישען די איטאליענער.

אבער די וויכטיגסטע ווערק איהרע איז די לעבענס-געשיכטע פון מוסאליני'ן, וועלכע איז פון איהם גוטגעהייסען געווארען און בעצייכענט אלס די אפיציעלע ביאגראפיע פון דעם „דוטשע".

לייענענדיג דאס בוך, איז מען איבערצייגט, אז עס איז געשריבען פון א מענשען, וואס איז פול מיט בעגייסטערונג פאר איהר העלד, וואס פערלירט גראד דעם זין פאר פראפארציע און איז איינגאנצען ענטציקט פאר דעם מאטעריאל. איבער-הויפט מערקט זיך, אז דאס בוך איז די אפשאצונג פון א פרוי, וועלכע פערגעטערט א גרויסען מענ-שען, וועלכע קאן גאר זעהן מעלות, און וועמעס פשוט'ע דערקלערונגען נעמען אן דעם כאראקטער פון ליב-געזאנגען.

וויכטיג פאר אלע!

לאמפען-פאבריק

א. ריידער

פילסודסקיעגא 66 (וואסבאדניא)

טעל. 167-64

נעהמט אן צו פערניקלען, פער-זילבערן (פלאטירען), אקסידי-רען און ז. וו. אלערליי זאכען פון הויזליכען געברויך (ווי לעמפּל, גאפעל א. ז. וו.) ווי אויך פון טעכנישען געברויך. :::

! פרייזען צוגענגליך
! אויספיהרונג סאליד

פאבריקס-לאגער:
פילסודסקיעגא 56, טעל. 167-64

Dr.
Wołkowyski

4 ציגעל-גאס 4, טעל. 216-90

נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע

אויפנאהם שעה'ן פון 8—1 מיטאג און 5—9 אוונט.

ארטאפעדישער אנשטאלט

ארטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע שטארטען פלעך ארט, לייכטע פלאט-פוס-איינלאגען בענען מיט-שמערצען אלט נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פעטריקאווער 119, טעל. 231-81

מאריא וואלעווסקא

די ליבע צווישען נאפאלעאן און די פוילישע גרעפין

פון מ. דאנאטיז

(9

ערשט ווען מ'האט אפגעקלאפט אין דער טיר, האט ער זיך דערמאנט אז ער האט אנגעזאגט אז צוויי א דייגער פארטאג זאל מען איהם לאזען וויסען אז עס איז שוין צייט אפצופיהרען די יונגע גרעפין אהיים. דאן האט ער זיך מיט אמאל צו עפענען באם א פערוואונדערטער:

— ווי שנעל די צייט איז אוועק!... איך האב דאס גאר נישט בעמערקט!...

עס האט נאפאלעאן נישט באנג געטאן פאר וואס דער ערשטער וויזיט מיט דער גרעפין וואלעווסקא האט זיך געענדיגט נישט אזוי ווי ער האט זיך פארגעשטעלט פריהער און נישט אזוי ווי ער האט געוואלט. אנ'אנגעצעהמער געפיהל האט זיין גאנצע בשמה אנגעפילט מיט פעליקטע אויגען האט ער גע-קוקט אויף דער שעהנער בלאנדינקע; ער האט איהר געהאלטען אנטון דעם מאנטעל און אויף דעם שוואר-צען שלייער אויפ'ן פנים און געזעגענדיג זיך מיט איהר האט ער געזאגט:

— איצט, טייבעלע מיינס, מעגסט שוין אויפ-הערען דרייגען, געה אהיים און געדענק אז מעהר דארפסטו פאר אדלער קיין מורא נישט האבען. וויל ער וועט אויף דיר קיינמאל נישט אויסנוצען קיין אנדערער איינפלוס, ווי נאר דעם איינפלוס פון שטארקער ליבע. און דערקענען דענק איך, אז עס וועל איך דערמיט, וואס דו וועסט איהם, דעם אד-לער אמת ליב האבען און ער וועט ביי דיר זיין אלץ אין דער וועלט...

ער איז געווען זיכער אין דעם, אז אזוי וועט זיך עס ענדיגען; עס איז ביי איהם גאר קיין צווייפעל נישט געווען אז זי וועט זיין זייבע און ער האט געגלויבט אז ער ווייסט אן די דיכטיגע טאקטיק וואס שטימט מיט דעם, וואס ער האט אמאל געזאגט אז א פרוי איז פונקט ווי א פעס-טונג, וואס מען דארף נעהמען מיט שטורם, אדער אין גאנצען נישט נעהמען... אין דעם פאל איז דער שטורם געווען אנ'אויסבורך פון צערטליכקייט און עדעלקייט...

פארן אוועקגיין האט מאריא וואלעווסקא איהם אבער געמוזט צוגעבען אז מארגען אין אוונט וועט זי ווידער קומען צו איהם.

ווען זי איז מארגען אויפגעשטאנען אין דער פריה איז צו איהר אין צימער אריינגעקומען די מאדאם אבראמאוויטש און האט איהר אריינגעטרא-גען א פעקעל און א פערמאכטען בריף פונ'ם אימ-פעראטאר. אין דעם פעקעל זענען געווען עטליכע שטיקלעך טייערע צירונג און אויך א בוקעט בלו-מען. און ווען די יונגע גרעפין האט דערזעהן די צירונג האט זי עס גענומען א שלייער אויף דער ערד און געהייסען אז מען זאל עס באלד אפ-שיקען דעם אימפעראטאר צוריק!

זי האט אויך קיין פאל נישט געוואלט אז עס זאל הייסען, אז זי איז פון די פרויען, וואס פער-קויפען זיך פאר געלד, פאר צירונג און פאר ווינאזשעס; זי האט געוואלט אז אויב עס וועט שוין יא קומען דערצו, אז זי וועט זיך נאפאלעאנען איבערגעבען, זאל עס זיין דערפאר, וואס זי האט איהם ווירקליך ליב און דערפאר האט זי איהם אויך דאס צירונג אפגעשיקט צוריק, און אויך די בלומען האט זי געהייסען אפשיקען צוריק איבערלאזענדיג פאר זיך בלויז דעם בריף.

„מאריא, — האט נאפאלעאן אין דעם בריף געשריבען — מיין זיסע מאריא, דער ערשטער גע-דאנק וואס קומט מיר אויפן זינען אין דער פריה איז וועגען דיר, און מיין גרעסטער וואונש איז דיך ווידער צו זעהען. דו וועסט דאך געוויס קומען צו מיר, דו האסט דאך מיר צוגעזאגט, אז דו וועסט קומען. אבער אויב נישט, וועט דער אדלער פלי-הען צו דיר, אונזער פריינד זאגט, אז מיר וועלען זיך טרעפען אויף א באנקעט, בעט איך דיך דער-ריבער אז ווען דו וועסט קומען אהין, זאלסטו טראָ-גען דעם בוקעט וואס איך שיק דיר. און דורך דעם וועלען מיר זיך קענען צונויפרעדען אויפ'ן וואונק, אפילו ווען זייטיגע מענשען וועלען זיין דערביי. ווען איך וועל ארויפלייגען די האנט אויפ'ן הארצען, זאלסטו וויסען אז דאס מיינט אז מיין הארץ איז פול מיט געפיהלען צו דיר, און דאן זאלסטו מיר ענטפערען דערמיט וואס דו וועסט א צופלייגען די האנט אויף דעם בוקעט. וואס איך האב דיר צוגע-שיקט, האב מיך ליב, טייערע מאריא, און האלט די גאנצע צייט די האנט אויפ'ן בוקעט".

געענטפערט אויפ'ן בריף האט מאריא וואַ-לעווסקא נישט. זי האט אויך נישט געוואלט געהן צום באנקעט, וואס האט געזאלט זיין פריה אין אוונט; אבער אויך דאס מאל איז איהר מאן, דער אלטער גראף וואלעווסקי, ווידער צוגעשטאנען צו איהר, זי זאל יא געהן און זי האט איהם גע-פאלגט.

ער, דער אלטער גראף וואלעווסקי האט נישט אנגעהויבען צו פערשטעהן וואס דא קומט ווירקליך פאר, און ער האט זיך נאר איבערגענומען דער-מיט וואס דער אימפעראטאר אליין שענקט זיין פרוי אזוי פיל אויפמערקזאמקייט און וויל דווקא אז זי זאל זיין אויף די אלע באנקעטען וואוהין ער געהט... ער האט איז דעם געזעהען א בעזונדער אנערקענונג פאר זיך, פאר זיין ראנג און שטאנד אלס אלטער פוילישער אריסטאקראט...

ווען מאריא וואלעווסקא איז געקומען צום באנ-קעט, האבען אלע זי באלד ארומגערינגעלט; א סך פוילישע אריסטאקראטקעס וועלכע זענען פריהער מיט איהר נישט געווען בעקאנט, האבען איצט גע-בעטען מען זאל זיי פארשטעלען פאר איהר; זי איז געווען דער צענטער פון אויפמערקזאמקייט. אלע האבען געקוקט אויף איהר, און איבער דעם האט זי זיך געפיהלט אין א גרויסער פערלעגענהייט, ווייל עס האט זיך איהר געדוכט אז אלע ווייסען שוין, אז זי איז בעטען געוואָרען ביי נאפאלעאנען, און אלע זענען אוודאי זיכער, אז זי איז שוין באַ-נאפאלעאנס געליבטע...

פיהלענדיג אויף זיך די בליקען פון אלע געסט האט זי די גאנצע צייט געהאלטען די אויגען אראָפ-געלאזט צו דער ערד; זי האט זיך געשעהמט די אויפצוהויבען, און ווען דער אימפעראטאר איז אריינגעקומען איז זי געבליבען שטעהן ווי א צו-מישטע און האט אליין נישט געוואוסט וואס זי זאל טון....

און נאפאלעאן איז יע'ע' ביזן, שרעקליך ביזן, ווען ער האט מאריא וואלעווסקאן דערזעהן; עס האט איהם פערדראסען פאר וואס זי האט זיינע מתנות אפגעשיקט צוריק און פאר וואס זי האט אויף זיין בריוועל נישט געענטפערט. ווען ער האט זיך אין זאל געלאזט געהן צו איהר און זי האט פון דער ווייטענס דערזעהן דעם שטרענגען בליק פון זיינע אדלערישע אויגען האבען ביי איהר העזי און פיס אנגעהויבען ציטערען און זי האט מורא געהאט, אז אט-אט וועט ער ווערען ווילד און וועט נאך אפשר מאכען אנ'עפענטליכען סקאנדאל. צושרייענדיג זיך אויף איהר פאר אלע ... אויגען, ... האט זיך געדוכט אז די גאנצע ... מיט אמאל אנגע-פילט געווארען מיט פולווער, און אז ארום און ארום שיסט מיט דעם פייער, וואס עס שפריצט פון נאפאלעאנס אויגען. ... זענען געבליבען שטעהן דערשראקען און דא האט מאריא וואַ-לעווסקא צולייגט איהר האנט צו דער ברוסט, ווייל זי האט געוואלט טראגען דעם בוקעט בלומען און באלד האט זיך דער אויסדריק פון נאפאלעאנס פנים מיטאמאל איבערגעביטען: ער האט דער וואלעווסקא געענטפערט דערמיט, וואס ער האט אויך אוועקגעלייגט די האנט אויפ'ן הארצען, און נאכדעם איז ער שוין ווייטער גוט געשטימט און אפרופענדיג דעם הויף-מארשאל דיוראק אין א זייט, האט ער איהם אנגעזאגט אז מען זאל מאריא וואלעווסקא אוועקזעצען פונקט אקעגען איהם, אזוי אז ער זאל זי די גאנצע צייט קענען זעהען...

ביים עסען איז דער מארשאל דיוראק ווידער געזעסען לעבען דער וואלעווסקא און פונקט ווי אלע מאל האט ער זיך מיט נאפאלעאנען איבערגערעדט אויפ'ן וואונק. (ווייטער — מארגען).